

Algemeen ambtsbericht Eritrea

September 2008

Directie Personenverkeer, Migratie en Vreemdelingenzaken
Afdeling Asiel- en Migratiezaken
Den Haag
070-3484517

september 2008

	Inhoudsopgave	Pagina
1	Inleiding	4
2	Landeninformatie	5
2.1	Basisgegevens	5
2.1.1	Land en volk	5
2.1.2	Geschiedenis	5
2.2	Politieke ontwikkelingen	9
2.3	Veiligheidssituatie	11
2.4	Staatsinrichting	14
2.5	Wetgeving	15
2.5.1	Nationaliteitswetgeving	16
3	Mensenrechten	19
3.1	Inleiding	19
3.2	Waarborgen en Toezicht	19
3.3	Naleving en Schendingen	20
3.3.1	Vrijheid van meningsuiting en persvrijheid	20
3.3.2	Vrijheid van vereniging en vergadering	23
3.3.3	Vrijheid van godsdienst	26
3.3.4	Bewegingsvrijheid	31
3.3.5	Rechtsgang	33
3.3.6	Arrestaties en detenties	34
3.3.7	Mishandeling en foltering	37
3.3.8	Verdwijningen	38
3.3.9	Buitengerechtelijke executies en moorden	38
3.3.10	Doodstraf	38
3.4	Positie van specifieke groepen	38
3.4.1	Ethiopiërs	39
3.4.2	Vrouwen	40
3.4.3	Etnische groepen en minderheden	43
3.4.4	Minderjarigen	44
3.4.5	Dienstplichtigen	47
3.4.6	Homoseksuelen	53
4	Migratie	54
4.1	Inleiding	54
4.2	Humanitaire situatie	54
4.3	Ontheemden- en vluchtelingenstromen	54
4.4	Activiteiten van internationale organisaties	61
I	Landkaart	63
II	Oppositionele bewegingen	64

III	Lijst van gevangenissen en detentiecentra	68
IV	Documenten	69
V	Literatuurlijst	71

1 Inleiding

In dit algemeen ambtsbericht wordt de situatie in Eritrea beschreven voorzover deze van belang is voor de beoordeling van asielverzoeken van personen die afkomstig zijn uit Eritrea en voor besluitvorming over de terugkeer van afgewezen Eritrese asielzoekers. Dit ambtsbericht is een actualisering van eerdere ambtsberichten over de situatie in Eritrea. Dit algemeen ambtsbericht beslaat de periode van september 2007 tot en met augustus 2008.

Dit ambtsbericht is gebaseerd op informatie van openbare en vertrouwelijke bronnen. Bij de opstelling is gebruik gemaakt van informatie van verschillende organisaties van de Verenigde Naties, niet-gouvernementele organisaties, vakliteratuur en berichtgeving in de media. Een overzicht van de geraadpleegde openbare bronnen is opgenomen in de literatuurlijst. Bovendien liggen bevindingen ter plaatse en vertrouwelijke rapportages van onder andere de Nederlandse vertegenwoordiging in Eritrea aan dit algemeen ambtsbericht ten grondslag.

In het algemeen ambtsbericht wordt veelvuldig verwezen naar geraadpleegde openbare bronnen. In veel gevallen wordt de tekst ook ondersteund door informatie die op vertrouwelijke basis is ingewonnen.

In hoofdstuk twee wordt ingegaan op recente ontwikkelingen op politiek- en veiligheidsgebied. Deze beschrijving wordt voorafgegaan door een beknopt overzicht van de recente geschiedenis van Eritrea. Ook is een korte passage over de geografie en de bevolking van Eritrea opgenomen.

In hoofdstuk drie wordt de mensenrechtensituatie in Eritrea geschetst. Na een beschrijving van wettelijke garanties en internationale verdragen waarbij Eritrea partij is, komen de mogelijkheden van toezicht op naleving van de mensenrechten aan de orde. Daarna volgt de beschrijving van de naleving dan wel schending van enkele klassieke mensenrechten. Tenslotte wordt de positie van specifieke groepen, waaronder minderjarigen, belicht.

In hoofdstuk vier komen de onderwerpen ‘ontheemden- en vluchtelingenstromen’ en ‘activiteiten van internationale organisaties’, waaronder de positie van de UNHCR, aan de orde.

2 Landeninformatie

2.1 Basisgegevens

2.1.1 Land en volk¹

De staat Eritrea is gelegen in de Hoorn van Afrika, tussen Sudan in het westen en noorden, Ethiopië en Djibouti in het zuiden en de Rode Zee in het oosten. Schattingen van het aantal inwoners lopen uiteen van 3,6 miljoen tot 4,9 miljoen.² Geografisch kan het land worden onderverdeeld in de droge kustvlakte aan de Rode Zee en de koelere en vochtigere Centrale Hooglanden. Administratief is het land ingedeeld in zes provincies (*zobas*): Debub, Maekel, Northern Red Sea, Southern Red Sea, Anseba en Gash-Barka.³

De belangrijkste religies zijn islam en christendom. Naar schatting 50% van de bevolking is islamitisch, 30% is lid van de Eritrese orthodoxe kerk, 13% is rooms-katholiek en 5% behoort tot één van de kleinere religieuze bewegingen, waaronder protestanten⁴, Jehova's getuigen, boeddhisten, hindoes en baha'i. De resterende 2% is aanhanger van één van de traditionele inheemse godsdiensten.⁵

Het land kent verschillende etnische- en taalgroepen: Tigrinya (50%), Tigré (35%), Kunama (4%), Afar (4%), Saho (3%) en enkele andere groepen.⁶ (Zie ook 3.4.3, Etnische groepen en minderheden). De officiële talen van Eritrea zijn Tigrinya, Arabisch en Engels.⁷

2.1.2 Geschiedenis

In de periode 1869-1889 vestigde Italië zijn gezag over het gehele grondgebied van het huidige Eritrea. In 1941 werd het Italiaanse koloniale bestuur vervangen door Brits militair gezag. In de periode van koloniaal bestuur maakte het land in sociaal, economisch en politiek opzicht een snellere ontwikkeling door dan het aangrenzende, semi feodale Ethiopische keizerrijk.

¹ CIA 'World Factbook', (april 2008).

² 3,6 miljoen volgens US Department of State, Country Report on Human Rights Practices, Eritrea 2007, 11 maart 2008. 4,9 miljoen volgens CIA 'World Factbook', (schatting juli 2007).

³ Een landkaart is opgenomen in bijlage I.

⁴ Het betreft hier voornamelijk lutheranen, presbyterianen en aanhangers van de zogenaamde 'nieuwe Religies' (onder meer pinkstergroeperingen en evangelische groeperingen).

⁵ US Department of State, International Religious Freedom Report 2007, 14 september 2007.

⁶ De andere groeperingen betreffen onder meer de Bilen, Beja, Nara en Rashayda.

⁷ Zie ook www.ethnologue.com.

In 1950 nam de VN-veiligheidsraad een resolutie aan, op basis waarvan autonoom Eritrea een federatie ging vormen met Ethiopië onder Ethiopisch bestuur. Een nieuwe grondwet werd van kracht in 1952. Binnen de federatie was de Eritrese regering bevoegd in de meeste binnenlandse aangelegenheden. Monetaire, fiscale, militaire en buitenlandse aangelegenheden waren daarentegen de competentie van de regering in Addis Abeba. De Ethiopische keizer Haile Selassie beperkte de Eritrese autonomie steeds verder. In 1962 werd Eritrea als provincie ingelijfd bij Ethiopië. Dit vormde de aanleiding voor een gewapende strijd van de Eritreeërs tegen het bewind in Addis Abeba, die vanaf begin jaren zeventig de vorm van een gewapend conflict aannam.

In 1991 wist een coalitie van Ethiopische en Eritrese verzetsbewegingen na een jarenlange strijd de toenmalige Ethiopische dictator Mengistu ten val te brengen. Het *Eritrean Peoples Liberation Front* (EPLF), dat onderdeel uitmaakte van deze coalitie, besloot evenwel niet te participeren in de nieuwe overgangsregering van Ethiopië. Eritrea werd de facto een onafhankelijke staat, overigens met instemming van het nieuwe regime in Addis Abeba. In april 1993 stemde een overgrote meerderheid van de Eritreeërs in een referendum vóór onafhankelijkheid. Hierna werd de nieuwe staat door de internationale gemeenschap ook de jure erkend.

Het EPLF vormde de overgangsregering van de nieuwe staat. De secretaris-generaal van de EPLF, Isaias Afewerki, werd in juni 1993 uitgeroepen tot president. Het EPLF werd in februari 1994 omgedoopt tot het *People's Front for Democracy and Justice* (PFDJ).

In mei 1997 nam het overgangsparlement een nieuwe grondwet aan. De ontwikkeling richting democratie, inclusief de inwerkingtreding van de grondwet, werd wegens het uitbreken van de oorlog met Ethiopië in mei 1998 op de lange baan geschoven. Wat aanvankelijk een grensincident leek, escaleerde tot een bloedige oorlog tussen beide landen, die ruim twee jaar zou duren. De oorlog bereikte een climax in mei 2000 met een grootschalig Ethiopisch militair offensief. Uiteindelijk werd na bemiddeling van onder andere de Organisatie voor Afrikaanse Eenheid (OAE) op 18 juni 2000 een staakt-het-vuren overeengekomen, dat een einde maakte aan de vijandelijkheden. Deze staakt-het-vuren overeenkomst stipuleerde onder meer terugtrekking van het Ethiopische leger tot achter de grenzen van mei 1998 en de creatie van een bufferzone van 25 kilometer langs de grens op Eritrees grondgebied. In deze bufferzone, de *Temporary Security Zone* (TSZ), werd een internationale vredesmacht, de *United Nations Mission in Ethiopia and Eritrea* (UNMEE), gestationeerd die naleving van de overeenkomst moest bewaken.⁸

⁸ De tijdelijke bufferzone, de *Temporary Security Zone* (TSZ), werd formeel ingesteld in april 2001 (zie ook algemeen ambtsbericht Eritrea van maart 2006).

Op 12 december 2000 sloten Ethiopië en Eritrea te Algiers een vredesakkoord, dat het formele einde van de oorlog markeerde. Het vredesakkoord bestond uit drie componenten:

- een onderzoek door een onafhankelijk lichaam, benoemd door de OAE, naar de oorzaken van de oorlog;
- de instelling van een neutrale grenscommissie (*Eritrea-Ethiopia Boundary Commission* (EEBC) die de betwiste grens moest definiëren. Beide landen benoemden elk twee leden in de commissie. De arbitrage door de commissie is bindend;
- de instelling van een claimscommissie (*Eritrea-Ethiopia Claims Commission/EECC*) met als doel het onderzoeken van compensatieclaims. De arbitrage door de commissie heeft een bindend karakter.

Grenscommissie (Eritrea-Ethiopia Boundary Commission/EEBC)

De grenscommissie deed op 13 april 2002 uitspraak in het grensgeschil. De beslissing van de grenscommissie werd in eerste instantie door beide landen, Eritrea en Ethiopië, formeel geaccepteerd en was naar de mening van internationale waarnemers evenwichtig: beide partijen wonnen en verloren terrein. Al snel werd echter duidelijk dat Ethiopië de toewijzing van met name de plaats Badme (waar de oorlog tussen Eritrea en Ethiopië in 1998 begon) aan Eritrea weigerde te accepteren.

Door de weigering van Ethiopië om de uitspraak van de grenscommissie in zijn geheel te accepteren werd de feitelijke demarcatie verschillende keren uitgesteld, in oktober 2003 voor onbepaalde tijd. Er vonden verschillende bijeenkomsten plaats tussen Ethiopië en Eritrea inzake de grenskwestie, maar die leverden geen concrete resultaten op.

Op 27 november 2006 besloot de grenscommissie beide partijen twaalf maanden de tijd te geven om het eens te worden over de demarcatie. Indien op 30 november 2007 geen doorbraak was gerealiseerd tussen beide partijen, dan zou de grens worden vastgesteld aan de hand van de grenscoördinaten op de kaart (virtuele demarcatie) en zou de grenscommissie haar mandaat hebben uitgevoerd.

Claimscommissie (Eritrea-Ethiopia Claims Commission/EECC)

Op 28 april 2004 deed de claimscommissie uitspraak inzake aanklachten van burgers betreffende materiële schade, verkrachting, ontvoering, mishandeling en moord in Zuid-Eritrea en Noord-Ethiopië.⁹ Ethiopië werd veroordeeld voor de vernieling en plundering van gebouwen, het aanbrengen van schade aan infrastructuur en grafschennis. Eritrea werd veroordeeld wegens gerichte moorden, mishandeling en ontvoeringen van burgers en wegens grootschalige plunderingen en vernielingen in de door het Eritrese leger bezette gebieden in Ethiopië.

⁹ Deze gegevens zijn gebaseerd op: OHCHR, Human rights component of UNMEE Ethiopia/Eritrea, quarterly report, (februari/april 2004).

Bovendien werd Eritrea aansprakelijk gesteld voor de vernieling en plundering van de stad Zalambessa.¹⁰

Oppositie

Net als in Ethiopië, maakte de oorlog ook in Eritrea veel aan binnenlandse onvrede los. Belangrijk hierbij was de publicatie van een open brief van een vijftiental (G-15) vooraanstaande leden van de regeringspartij PFDJ, eind mei 2001. In deze brief werd voor de eerste maal sinds de regeringspartij tien jaar daarvoor aan de macht was gekomen, scherpe kritiek op partij, regering en president naar buiten gebracht. De ondertekenaars, onder wie enige ministers, waren allen lid van het Centraal Comité van de PFDJ en veelal gerespecteerde ex-vrijheidstrijders.

Begin augustus 2001 trad de Eritrese regering voor het eerst met geweld op tegen de (vermeende) oppositie, toen studenten weigerden deel te nemen aan een nationaal arbeidsprogramma. Ongeveer 2.000 van hen werden opgepakt en onder zware omstandigheden gedwongen tewerkgesteld in een kamp (Wia) ten zuiden van de havenstad Massawa. Hierbij is een aantal studenten om het leven gekomen. De houding van de regering jegens de politieke oppositie verhardde in september 2001. Elf van de op dat moment in het land verblijvende vijftien ondertekenaars van voornoemde open brief werden gearresteerd.¹¹ Deze politici zouden de ‘soevereiniteit, veiligheid en vrede’ van het land in gevaar hebben gebracht. Tegelijkertijd werden de kantoren van alle onafhankelijke kranten gesloten en werden negen onafhankelijke journalisten gearresteerd. Als reactie hierop schortten alle EU-landen nieuwe toezeggingen voor ontwikkelingshulp op, met uitzondering van humanitaire hulp en programma’s van direct belang voor het vredesproces, zoals de ondersteuning van het demobilisatieprogramma.

In woord bleef de regering toegewijd aan democratisch pluralisme, inclusief een meerpartijensysteem, maar in de praktijk was daar weinig van te merken. De parlementsverkiezingen, die gepland stonden voor december 2001, werden voor onbepaalde duur uitgesteld.¹² Een nieuwe kieswet werd in januari 2002 door het parlement (*National Assembly*) goedgekeurd, echter de behandeling in het parlement van een wet die partijvorming mogelijk moest maken werd voor onbepaalde tijd uitgesteld.¹³ Wel werden er in 2002, 2003 en 2004 lokale verkiezingen gehouden. Bij de lokale verkiezingen konden geen partijen meedoen,

¹⁰ Zie ook het algemeen ambtsbericht Eritrea maart 2006.

¹¹ US Department of State, *Country Report on Human Rights Practices, Eritrea 2006*, maart 2007.

¹² Volgens de regering vanwege voortdurende spanningen met Ethiopië en interne problemen met critici, dissidenten en onafhankelijke pers.

¹³ Het Eritrese parlement achtte de tijd hiervoor nog niet rijp.

iedereen kandideerde zich ‘op persoonlijke’ titel.¹⁴ Sinds de onafhankelijkheid in 1993 zijn er geen nationale verkiezingen meer gehouden.¹⁵

2.2 Politieke ontwikkelingen

De houding van de regering tegenover binnenlandse politieke oppositie is in de verslagperiode niet gewijzigd. Er wordt in de praktijk geen enkele oppositiepartij toegestaan in Eritrea.¹⁶ De in september 2001 gearresteerde politici (de G-11) zitten nog steeds vast. Deze groep maakt deel uit van een grotere groep politieke gevangenen.¹⁷ Amnesty International gaat ervan uit dat in Eritrea duizenden mensen om hun geweten (*‘prisoners of conscience’*) worden vastgehouden (zie paragraaf 3.3.6).¹⁸

Grensgeschil tussen Ethiopië en Eritrea

In de verslagperiode is geen enkele vooruitgang geboekt met betrekking tot het grensgeschil. Door de massale troepenopbouw aan beide kanten, de terugtrekking van UNMEE uit de TSZ en de uiteindelijke beëindiging van de UNMEE missie (zie paragraaf 2.3) is er sprake van een gespannen situatie.

Op 27 november 2006 had de grenscommissie besloten beide partijen nog twaalf maanden te geven om het eens te worden over de demarcatie. Aangezien geen doorbraak werd gerealiseerd tussen beide partijen, werd de grens tussen beide landen op 30 november 2007 op papier vastgesteld conform de door de grenscommissie bepaalde grenscoördinaten. De grenscommissie beschouwt haar taak nu als beëindigd. Zoals verwacht erkent Eritrea de door de grenscommissie vastgestelde grenscoördinaten als geldig en definitief. Ethiopië daarentegen is van mening dat een ‘virtuele’ demarcatie internationaal geen enkele rechtsgeldigheid heeft. Beide partijen geven elkaar de schuld van de huidige impasse en feitelijke demarcatie is niet aan de orde.¹⁹

In de ogen van Eritrea oefent de internationale gemeenschap onvoldoende druk uit op Ethiopië om een eind te maken aan het grensconflict en de ‘illegale bezetting’ door Ethiopië van onder meer Badme.²⁰ Eritrea heeft sinds 2004 een groot aantal

¹⁴ De gekozen regionale vertegenwoordigingen komen bijeen na een oproep van de gouverneur. Tot nu toe zijn in slechts twee van de zes regio’s de regionale vertegenwoordigingen bijeengekomen.

¹⁵ Human Rights Watch, *World Report 2007 – Eritrea*, januari 2007.

¹⁶ US Department of State, *Country Report on Human Rights Practices 2007*, 11 maart 2008.

¹⁷ US Department of State, *Country Report on Human Rights Practices 2007*, 11 maart 2008 en Amnesty International, *Report 2008 Eritrea*.

¹⁸ Amnesty International, *Report 2008 Eritrea*.

¹⁹ UN Security Council, *Report of the Secretary-General on Ethiopia and Eritrea*, S/2008/40, 23 januari 2008 en S/2008/226 d.d. 07.04.2008.

²⁰ Het in het grensgebied gelegen Badme is door de grenscommissie aan Eritrea toegewezen. Ethiopië

maatregelen genomen die de VN vredesmissie UNMEE in haar werkzaamheden ernstig heeft belemmerd. In september 2007 beperkte Eritrea de brandstoflevering aan UNMEE zodanig dat UNMEE begin 2008 besloot zich uit de TSZ terug te trekken en later ook uit geheel Eritrea. Zie verder paragraaf 2.3.

Sinds begin 2007 is er sprake van een aanzienlijke toename van troepen en zwaar militair materieel aan beide zijden van de grens tussen Eritrea en Ethiopië. In totaal zou het om meer dan 100.000 manschappen gaan aan zowel Eritrese zijde als aan Ethiopische zijde. Ook heeft Eritrea sinds 2006 duizenden troepen gestationeerd in de *Temporary Security Zone (TSZ)*. Zie verder paragraaf 2.3.

Claimscommissie (Eritrea-Ethiopia Claims Commission/EECC)

Sinds medio 2007 hebben duizenden Eritreeërs die Ethiopië zijn uitgezet zogenaamde *claim forms* bij de Claimscommissie ingediend.²¹ Zij hopen dat de Claimscommissie zal teruggeven wat in Ethiopië tijdens de oorlog van hen is ontnomen. Naar verwachting zal de Claimscommissie na ontvangst van alle claims van zowel Eritrea als Ethiopië in de loop van 2008 tot uitspraak overgaan.²²

Buitenlandse betrekkingen

Eritrea bood in de verslagperiode onderdak aan leiders van het Somalische verzet waaronder leiders van de Somalische Unie van Islamitische Rechtbanken (*Union of Islamic Courts*). In september 2007 fungeerde Eritrea als gastland van een grote conferentie van het Somalische verzet.²³ Volgens berichten zou Eritrea het verzet in Somalië nog steeds militair steunen.²⁴

Sinds april 2008 is sprake van een grensconflict en een gewapend treffen tussen Eritrea en Djibouti. De relatie met buurland Djibouti raakte verstoord nadat Eritrese troepen in Djibouti de berg Ras Doumeira en het naast gelegen Doumeira eiland bezetten. Het conflict zou zijn ontstaan doordat Djibouti weigerde Eritrese deserteurs, die zich in Ras Doumeira en Doumeira eiland bevonden, terug te sturen naar Eritrea.²⁵ Zie verder paragraaf 2.3.

accepteert deze toewijzing niet en weigert haar troepen uit Badme terug te trekken.

²¹ Ook Eritreeërs die in bezit waren van onroerend goed in Ethiopië en diegenen die in Ethiopië waren gedetineerd gedurende de oorlog komen in aanmerking. Verklaring van regering van Eritrea van 21 juni 2007 (www.reliefweb.int).

²² Persberichten 20 augustus 2007 en BBC 13 augustus 2007; US Department of State, 'Briefing on US Eritrea Relations', (17 augustus 2007).

²³ Het Somalische verzet bestaat uit de *Union of Islamic Courts*, de diaspora, gevluchte parlementariërs, *civil society* en intellectuelen (ongeveer 350 deelnemers).

²⁴ United Nations, Security Council, Report of the Monitoring group on Somalia pursuant to Security Council resolution 1766 (2007), S/2008/274 d.d. 24.04.2008.

²⁵ De grens tussen beide landen is niet eenduidig vastgesteld en gemarkeerd.

De relatie van Eritrea met buurland Sudan is de afgelopen jaren sterk verbeterd. In maart 2006 zijn de diplomatieke betrekkingen tussen beide landen hervat en in oktober 2006 werd in Asmara de ‘*Eastern Sudanese Peace Agreement*’ ondertekend.²⁶ Volgens een persbericht van juni 2008 zou Sudan na jaren van actieve steun niet langer als gastland van de Eritrese oppositie in Sudan willen fungeren en de Eritrese oppositie hebben opgedragen hun activiteiten in Sudan te beëindigen.²⁷ Toch lijkt er nog steeds sprake van enig onderling wantrouwen tussen Sudan en Eritrea.

De relatie tussen de VS en Eritrea bleef in de verslagperiode onverminderd slecht. In augustus 2007 dreigde de VS Eritrea op een lijst te zetten van ‘sponsors van terrorisme’ vanwege haar vermeende militaire steun aan de Unie van Islamitische Rechtbanken en voor het bieden van onderdak aan door de VS als terroristen beschouwde leiders van de Unie van Islamitische Rechtbanken. Ook werd Eritrea in augustus 2007 gedwongen haar consulaat in Oakland in de VS te sluiten, in reactie op de beperkingen die de Eritrese autoriteiten aan de Amerikaanse vertegenwoordiging in Asmara hadden opgelegd.²⁸ In mei 2008 werd Eritrea toegevoegd aan de Amerikaanse lijst van landen die onvoldoende met de VS samenwerken in het anti-terreurbeleid.

Op 21 april 2007 schortte Eritrea haar lidmaatschap van de *Intergovernmental Authority on Development* (IGAD) voor onbepaalde tijd op vanwege onvrede met de koers van de IGAD.²⁹

2.3 Veiligheidssituatie

De veiligheidssituatie voor burgers in Eritrea is ten opzichte van de vorige periode niet gewijzigd. Hoewel zich in de verslagperiode geen majeure incidenten hebben voorgedaan, blijft de situatie in met name het grensgebied met Ethiopië gespannen.

De VN kon in de verslagperiode slechts een deel van de TSZ monitoren vanwege door Eritrea opgelegde beperkingen. Begin 2008 was de VN door het stopzetten door Eritrea van de brandstoflevering genoodzaakt tot een terugtrekking van al

²⁶ Dit akkoord leidde tot een overeenkomst tussen het *Eastern Front* (Oost-Sudanese verzetsbeweging) en de regering in Khartoum.

²⁷ Persbericht Sudan Tribune ‘Sudan bans activities of Eritrean opposition’ d.d. 02.06.2008.

²⁸ Human Rights Watch, Country Summary 2008 Eritrea. Sinds februari 2008 heeft de Amerikaanse ambassade in Eritrea haar consulaire activiteiten vrijwel stopgezet.

²⁹ De Eritrese regering noemde als reden hiervoor een aantal ‘onverantwoorde’ resoluties van IGAD die de regionale vrede en veiligheid zouden ondermijnen. De onenigheid tussen Eritrea en de rest van het blok is ontstaan na goedkeuring door de overige landen van IGAD voor de inzet van een vredesmacht in Somalië. Government of Eritrea, (persbericht van 21 april 2007), (www.reliefweb.int).

haar troepen uit de TSZ waardoor er in het geheel geen monitoring in de TSZ kon plaatsvinden. Zie verder bij UNMEE.

Beide partijen bleven in de verslagperiode hun troepen en posities in het grensgebied versterken. In totaal zou het inmiddels gaan om meer dan 100.000 manschappen aan zowel Eritrese zijde als aan Ethiopisch zijde. Eritrea versterkte in de verslagperiode ook haar troepen (*Eritrean Defence Forces* (EDF)) in de verschillende sectoren van de TSZ. Volgens een schatting van UNMEE had Eritrea begin 2008 ongeveer 3.500 manschappen in de TSZ.³⁰ Na de terugtrekking van UNMEE uit de TSZ is dit aantal mogelijk opgelopen naar enkele tienduizenden.

Voor zover bekend vonden in de verslagperiode in het grensgebied geen grootschalige gewapende confrontaties tussen Eritrese en Ethiopische militairen plaats. Wel waren er enkele schietincidenten tussen beide partijen. Ook zou het geregeld voorkomen dat Eritrese militairen en burgers op hun vlucht over de grens worden doodgeschoten door Eritrees vuur.³¹

In het recente grensconflict met Djibouti zijn tot dusver enkele tientallen doden en gewonden gevallen onder meer door Eritrees vuur op vluchtende Eritrese militairen.

Gewapende oppositiebewegingen

Vanuit Sudan opereert een aantal gewapende oppositiebewegingen. De belangrijkste zijn het *Eritrean Islamic Reform Front/Eritrean Islamic Reform Movement* (EIRF/EIRM) en de Abdullah Idris factie van de ELF. Echter, sinds het *Eastern Sudan Peace Agreement* (van oktober 2006) is hun bewegingsvrijheid sterk ingeperkt door Sudan.

Vanuit Ethiopië opereert ook een aantal gewapende oppositiebewegingen. De belangrijkste zijn de *Democratic Movement for the Liberation of Eritrea* (DMLE) en de *Democratic Movement for the Liberation of Eritrean Kunama* (DMLEK). In Eritrea zelf opereren de marxistische *Red Sea Afar Liberation Movement* (in Oost-Eritrea) en de marxistische *Sagem* (in de Karen regio).

In het grensgebied van Eritrea en Ethiopië is met steun van de Ethiopische regering nog een tweetal gewapende oppositiebewegingen actief, *Segede* en de *Eritrean People's Movement* (EPM).

De militaire slagkracht van al deze gewapende oppositiebewegingen is klein en zou zich beperken tot het leggen van landmijnen en incidentele kleinschalige aanvallen op Eritrese leger- of overheidsposities.³²

³⁰ UN Security Council, *Report of the Secretary-General on Ethiopia and Eritrea*, S/2007/645, 1 november 2007 en S/2008/40, 23 januari 2008.

³¹ UN Security Council, *Report of the Secretary-General on Ethiopia and Eritrea*, S/2008/40, 23 januari 2008 en S/2008/226, 7 april 2008. Persbericht BBC News d.d. 13.03.2008.

³² Young, *Small Arms Survey, Armed Groups Along Sudan's Eastern Frontier*, HSBA Working Paper 9 en ICG, *Ethiopia and Eritrea: Stopping the Slide to War*, 5 november 2007.

Landmijnen

Er bevinden zich naar schatting ongeveer 3 miljoen mijnen en andere niet-ontplofte explosieven in Eritrea, met name in de TSZ.

In 2007 werden 14 mensen gedood en 41 mensen gewond als gevolg van ontplofte mijnen en/of explosieven. Ook in 2008 waren er berichten van doden en gewonden als gevolg van ontplofte mijnen en/of explosieven.³³ Volgens berichten zouden leger en gewapende oppositiebewegingen incidenteel nieuwe mijnen leggen.³⁴

In de verslagperiode is het ontminningsproces voortgezet.³⁵ UNMEE gaf duizenden mensen les over de risico's van mijnen. Het *Mine Action Coördination Centre* (MACC), coördineerde ontminningsactiviteiten binnen de TSZ en spoorde mijnen en niet-ontplofte explosieven op.³⁶

Na de terugtrekking van UNMEE uit de TSZ begin 2008 is MACC alleen nog op beperkte schaal actief aan de Ethiopische kant van de grens. Er is een nieuwe vertegenwoordiger van MACC actief in de regio als opvolger van de in maart 2007 door Eritrea tot ongewenst persoon verklaarde vertegenwoordiger. MACC heeft de afgelopen 5 jaar een gebied van ruim 65 vierkante kilometer ontminnd.

UNMEE

Het mandaat van UNMEE werd op 30 januari 2008 verlengd tot 31 juli 2008.³⁷ Op 1 januari 2008 bestond de UNMEE vredesmacht uit 1.683 manschappen, waarvan 1.407 troepen en 218 militaire waarnemers.³⁸

Sinds oktober 2005 heeft Eritrea UNMEE tientallen beperkingen opgelegd. Het begon met een verbod op helicoptervluchten en beperkingen voor patrouilles. Begin december 2005 verordonneerde Eritrea alle westerse militairen van UNMEE zich binnen 10 dagen terug te trekken uit Eritrea.³⁹ Eind 2007 waren er in totaal 45 beperkende maatregelen voor UNMEE van kracht.⁴⁰ Ondanks de beperkingen voor patrouilles en het verbod op helicoptervluchten kon UNMEE lange tijd invulling blijven geven aan haar taken.⁴¹ Wel werd gesignaleerd dat het

³³ Persbericht Reuters d.d. 08.02.2008.

³⁴ US Department of State, Country Report on Human Rights Practices, Eritrea 2007, 11 maart 2008.

³⁵ UN Security Council, Report of the Secretary-General on Ethiopia and Eritrea, S/2008/40, 23 januari 2008.

³⁶ UNMEE, Media briefing transcript (10-11-05).

³⁷ Security Council Resolution 1798, S/RES/1798 (2008), 30 januari 2008.

³⁸ UN Security Council, Report of the Secretary-General on Ethiopia and Eritrea, S/2008/40, 23 januari 2008.

³⁹ AFP, 'Erythrée: ultimatum à des membres de l'Onu pour quitter le pays', (7 december 2005).

⁴⁰ UN Security Council, Report of the Secretary-General on Ethiopia and Eritrea, S/2008/40, 23 januari 2008.

⁴¹ Persbericht UNMEE, 9 en 12 februari 2007.

vervullen van bepaalde monitoringtaken, bijvoorbeeld op het gebied van mensenrechten moeilijker was geworden.⁴²

Op 1 december 2007 besloot Eritrea echter de brandstoflevering aan UNMEE te beëindigen. Ook blokkeerde Eritrea alternatieve oplossingen voor de brandstofvoorziening. Deze maatregel betekende een zodanige beperking voor het functioneren van UNMEE dat de VN in februari 2008 besloot tot een tijdelijke relocatie van UNMEE. In eerste instantie waren er plannen tot hergroepering van in totaal 1.375 manschappen naar een vijftal gebieden in Ethiopië. De Eritrese autoriteiten weigerden echter hieraan mee te werken. Uiteindelijk besloot UNMEE eerst tot hergroepering binnen Eritrea (Asmara en Assab) en later tot een volledig vertrek uit Eritrea.

Nadat Eritrea en Ethiopië verschillende voorstellen voor een andere vorm van VN-presentie in de regio hadden afgewezen, besloot de VN-veiligheidsraad op 30 juli 2008 de UNMEE missie te beëindigen en het mandaat dat op 31 juli 2008 afliep niet opnieuw te verlengen.⁴³

UNMEE maakte zich in de verslagperiode grote zorgen over de toegenomen concentratie van troepen en zwaar militair materieel aan beide zijden van de grens tussen Eritrea en Ethiopië met als risico een hervatting van de grensoorlog.⁴⁴

In de verslagperiode heeft de VN-veiligheidsraad opnieuw haar bezorgdheid geuit over de impasse in het vredesproces en de voortdurende spanning tussen Eritrea en Ethiopië. De Veiligheidsraad deed een dringend beroep op Eritrea om haar troepen en militair materieel uit de TSZ terug te trekken en de brandstoflevering aan UNMEE te hervatten. Ethiopië werd ook opgeroepen om troepen en wapens terug te trekken uit posities nabij de TSZ.⁴⁵ Beide partijen werden opgeroepen zich te beheersen en af te zien van het gebruik van geweld.⁴⁶

2.4 Staatsinrichting

Na de onafhankelijkheid van Eritrea is het land administratief ingedeeld in zes *zoba's* (provincies) die op hun beurt weer zijn ingedeeld in *sub-zoba's* (districten). Vóór 1993 gold de Ethiopische bestuurlijke indeling in *woredas/keftagnas en kebeles*.

⁴² Security Council, Progress report of the Secretary-General on Ethiopia and Eritrea, 30 April 2007.

⁴³ Persbericht Reuters d.d. 30 juli 2008. Zie ook UN Security Council, Report of the Secretary-General on Ethiopia and Eritrea, S/2008/145, 3 maart 2008 en S/2008/226, 7 april 2008.

⁴⁴ UN Security Council, Report of the Secretary-General on Ethiopia and Eritrea, S/2008/40, 23 januari 2008.

⁴⁵ Security Council Resolution 1798, S/RES/1798 (2008), 30 januari 2008.

⁴⁶ Persbericht M2 PressWire d.d. 01.05.2008.

Door het uitstel van parlementsverkiezingen ontbreekt een gekozen parlement en is de huidige regering formeel nog altijd een overgangsregering. De macht is sterk geconcentreerd bij de uitvoerende macht en meer in het bijzonder de zittende president. De grondwet van 1997, waarin principes als politiek pluralisme en persvrijheid zijn opgenomen, is nog niet in werking getreden. Het grensconflict wordt door de Eritrese autoriteiten nog steeds aangevoerd als reden voorlopig geen verkiezingen te houden. Het is onduidelijk op welke termijn algemene verkiezingen zullen plaatsvinden. Het staatsbestel is daarom nog gebaseerd op de overgangsregeling waartoe ten tijde van de onafhankelijkheid in 1993 was besloten.

Voor zover er in Eritrea sprake is van scheiding der machten, ziet die er als volgt uit:

- De uitvoerende macht ligt bij de president, die zowel staats- als regeringshoofd is, en zijn kabinet. De president benoemt de leden van het kabinet (*State Council*).
- De wetgevende macht berust formeel bij het parlement (*National Assembly*). Het huidige Eritrese parlement is in feite een overgangsparlement (150 leden). De helft van het overgangsparlement bestaat uit leden van de PFDJ en de andere helft is (indirect) gekozen door vertegenwoordigers van de besturen van de regio's. Dit parlement is sinds 2002 niet meer in vergadering bijeen geweest.
- De rechterlijke macht bestaat uit plaatselijke rechtbanken (*community courts*), regionale rechtbanken (*regional courts*) en een hooggerechtshof (*High Court*). Daarnaast bestaan er bijzondere rechtbanken (*special courts*) voor bepaalde typen delicten (zie verder 3.3.5).

2.5 Wetgeving

De wetgeving in Eritrea is feitelijk nog steeds gebaseerd op de Ethiopische wetgeving. Er is wel een nieuw ontwerp Burgerlijk Wetboek en ontwerp Wetboek van Strafrecht opgesteld, maar deze zijn nog niet parlementair goedgekeurd.

Sinds de onafhankelijkheid van 1993 heeft de Eritrese Nationale Vergadering (*National Assembly*) verschillende wetten alsmede regelgeving aangenomen die ondermeer het recht op godsdienstvrijheid en de vrijheid van meningsuiting beperken.⁴⁷

⁴⁷

Voorbeelden zijn de Wet inzake Religies (1994), Wet inzake Media (1996), Wet inzake registratie van Religies (2002) en de Wet inzake Censuur (2003). Zie Amnesty International, Eritrea: 'You have no right to ask' – Government resists scrutiny on human rights, AFR 64/003/2004, mei 2004.

Voor specifieke nationale wetgeving zie onder andere paragraaf 2.5.1, de *Eritrean Nationality Proclamation*; 3.3.7, de *Eritrean Transitional Penal Code*; 3.4.2, de *Proclamation to Abolish Female Circumcision* en 3.4.5, de *National Service Proclamation*.

2.5.1 Nationaliteitswetgeving⁴⁸

Eritrea kent formeel nog geen nationaliteitswet. Nationaliteitskwesties worden getoetst aan de Eritrese Nationaliteitsverordening (*Eritrean Nationality Proclamation*) nr. 21/1992.⁴⁹ Hierin wordt onder meer beschreven dat de Eritrese nationaliteit verkregen kan worden door geboorte, naturalisatie, adoptie en huwelijk en op welke wijze afstand kan worden gedaan van de Eritrese nationaliteit.

De Eritrese nationaliteit kan door geboorte worden verkregen indien één of beide ouders van Eritrese afstamming is. Daarbij geldt dat iemand van Eritrese afstamming is indien hij/zij in 1933 in Eritrea woonde. Voorts geldt dat een kind dat in Eritrea wordt geboren uit onbekende ouders, behoudens tegenbewijs, aangemerkt wordt als bezittende de Eritrese nationaliteit door geboorte.

Volgens het Eritrese ministerie van Immigratie en Nationaliteit is voorgaande geen verkrijging van rechtswege maar wordt deze eerst getoetst bij het beoordelen van een aanvraag van een identiteitskaart (de zogenoemde *blue card*) waartoe een aanvraag vanaf de leeftijd van 18 jaar kan worden ingediend. Wanneer de identiteitskaart wordt uitgereikt en in ontvangst genomen, is daarmee de Eritrese nationaliteit bekrachtigd en gecertificeerd. Er zijn geen afwijkende procedures voor het bekrachtigen en certificeren van de Eritrese nationaliteit. Aan verklaringen afgegeven door *Civil Census* bureaus kan met betrekking tot de nationaliteit geen rechtsgeldigheid worden ontleend. Alleen het ministerie van Immigratie en Nationaliteit is bevoegd de nationaliteit te bekrachtigen en te certificeren.

Personen die zich door geboorte voor de Eritrese nationaliteit kwalificeren maar in het buitenland wonen en een buitenlandse nationaliteit hebben, kunnen ook aanspraak maken op de Eritrese nationaliteit.

⁴⁸ Onderstaande tekst is gebaseerd op de Eritrese Nationaliteitsverordening (*Eritrean Nationality Proclamation*) nr. 21/1992 en door het Eritrese ministerie van Immigratie en Nationaliteit verstrekte informatie.

⁴⁹ De verordening is feitelijk een regeling uitgevaardigd door de Eritrese interim-regering, opgesteld vóór de internationale erkenning van Eritrea als onafhankelijke staat. Een nationaliteitswet is in voorbereiding, maar goedkeuring en invoering daarvan is niet op korte termijn te verwachten.

Volgens de Eritrese nationaliteitsverordening hoeft betrokkene ‘onder aanvoering van genoegzame gronden’ hierbij in een aantal gevallen zijn buitenlandse nationaliteit niet op te geven. Dat geldt onder meer voor in het buitenland woonachtige kinderen geboren uit ouders waarvan zowel de vader als de moeder bipatride zijn. Deze kinderen kunnen aanspraak doen gelden op de Eritrese nationaliteit met behoud van hun buitenlandse nationaliteit. In het buitenland woonachtige kinderen geboren uit ouders waarvan slechts één van beiden bipatride is, kunnen eveneens aanspraak maken op de Eritrese nationaliteit maar worden daarbij volgens het Eritrees recht geacht hun buitenlandse nationaliteit te verliezen.

De Eritrese nationaliteit kan ook door naturalisatie worden verkregen. Iemand die niet van Eritrese afstamming is maar tussen 1934 en 1951 in Eritrea woonde kan de Eritrese nationaliteit verkrijgen. Iemand die niet van Eritrese afstamming is en na 1951 in Eritrea is komen wonen, kan de Eritrese nationaliteit verkrijgen mits hij/zij een onafgebroken periode van 10 jaar vóór 1974 of een periode van 20 jaar, eventueel met periodieke verblijfperioden in het buitenland, in Eritrea heeft gewoond.⁵⁰ Ook kan een persoon met een niet-Eritrese nationaliteit door een huwelijk met een persoon van Eritrese nationaliteit na een legaal verblijf van drie jaar de Eritrese nationaliteit verkrijgen, mits die persoon zijn niet-Eritrese nationaliteit opgeeft.⁵¹

De Eritrese nationaliteitsverordening is opgesteld met het oog op het te houden referendum van 1993 over de onafhankelijkheid van Eritrea om te kunnen bepalen wie wel en wie niet aanspraak zou kunnen maken op de Eritrese nationaliteit (in Eritrea en in het buitenland) en om die reden zou mogen deelnemen aan het referendum. Alle Eritreeërs binnen en buiten Eritrea werden destijds opgeroepen deel te nemen aan het referendum. Alvorens deel te kunnen nemen aan het referendum diende men te bewijzen van Eritrese afstamming te zijn waarna men een Eritrese identiteitskaart ontving.

Om te bewijzen dat men van Eritrese afstamming was, diende betrokkene aan te tonen dat hij/zij in 1933 in Eritrea woonde of had gewoond. Indien dit niet het geval was of indien dit niet bewezen kon worden, dan kon men drie getuigen aanwijzen die konden bevestigen dat betrokkene van Eritrese afstamming was (via de vader of de moeder). Zij die in het buitenland woonden, konden drie getuigen opgeven aan commissies die dit vervolgens lieten controleren.⁵²

Het bezit van een Eritrese identiteitskaart was een voorwaarde om aan het referendum deel te mogen nemen. Deze identiteitskaart diende tevens als bewijs van nationaliteit.

⁵⁰ Hij/zij moet bovendien één van de Eritrese talen spreken en afstand doen van een eventuele buitenlandse nationaliteit.

⁵¹ Home Office, *Eritrea, Country Assessment*, oktober 2003.

⁵² Deze commissies waren ingesteld ten behoeve van het referendum in 1993 en bevonden zich zowel binnen als buiten Eritrea.

Indien men heden zijn nationaliteit wil bewijzen dan geldt dezelfde methode als ten tijde van het referendum. Bewijs van Eritrese afstamming kan geleverd worden door middel van een geboorteakte of, bij het ontbreken daarvan, getuigen en/of andere ondersteunende documenten.⁵³ Deze documenten worden door het ministerie van Immigratie en Nationaliteit geverifieerd. Om te bewijzen dat de moeder en/of vader de Eritrese nationaliteit bezit(ten), dient het kind slechts de identiteitskaart van de moeder/vader te tonen.

In de Eritrese nationaliteitsverordening is een aantal gevallen aangegeven dat kan leiden tot verlies van nationaliteit, zoals het na 1992 vrijwillig verwerven van een buitenlandse nationaliteit of het in dienst staan van een ander land. Een persoon die een buitenlandse nationaliteit heeft en tevens over de Eritrese nationaliteit beschikt, kan een verzoek indienen om formeel afstand te doen van de Eritrese nationaliteit. Hiertoe dient via de betrokken Eritrese buitenlandse vertegenwoordiging een schriftelijk verzoek te worden ingediend bij de Eritrese autoriteiten, ter beoordeling waarvan een commissie is ingesteld. Volgens de Eritrese autoriteiten wordt aan deze verzoeken alle medewerking verleend. Een belangrijk beoordelingscriterium is of betrokkene op evenwichtige wijze invulling geeft of heeft gegeven aan de rechten en plichten voortvloeiende uit de Eritrese nationaliteit.

De Eritrese nationaliteitsverordening is gelet op de huidige praktijk onvolledig en biedt op onderdelen ruimte voor verschillende interpretaties, hetgeen ook door de Eritrese autoriteiten wordt erkend. Nieuwe nationaliteitswetgeving is dan ook al geruime tijd in voorbereiding, maar goedkeuring en invoering daarvan is desalniettemin niet op korte termijn te verwachten. De Eritrese autoriteiten passen daarom noodgedwongen de huidige nationaliteitsverordening pragmatisch en naar eigen zeggen consequent toe.⁵⁴

⁵³ De status van nakomelingen van gemengd gehuwden kan problematisch zijn, met name als de vader Ethiopisch is. De nationaliteitsverordening biedt hen in principe de mogelijkheid het staatsburgerschap te verkrijgen maar in de praktijk wordt deze vaak niet aangevraagd of verleend. Zie paragraaf 3.4.1.

⁵⁴ Er zijn dezerzijds geen aanwijzingen dat de Eritrese autoriteiten de nationaliteitsverordening willekeurig zouden toepassen.

3 Mensenrechten

3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt een aantal aspecten van de mensenrechtensituatie beschreven, te weten waarborgen en toezicht (3.2), de naleving dan wel schending van een aantal grondrechten (3.3) en de mensenrechtensituatie van een aantal specifieke groepen (3.4).

3.2 Waarborgen en Toezicht

Waarborgen

Eritrea heeft de meeste VN-mensenrechtenverdragen ondertekend en geratificeerd, waaronder:

- Verdrag inzake de Rechten van het Kind (1994);
- Verdrag inzake de Uitbanning van alle Vormen van Vrouwendiscriminatie (1995);
- Verdrag inzake de Uitbanning van alle Vormen van Rassendiscriminatie (2001);
- Verdrag inzake Economische, Sociale en Culturele Rechten (2001);
- Verdrag inzake Burger- en Politieke Rechten (2002);
- Optionele 1e en 2e Protocol bij het Verdrag inzake de Rechten van het Kind (2005).

Eritrea heeft alleen in het kader van het Verdrag inzake de Rechten van het Kind en het Verdrag inzake de Uitbanning van alle Vormen van Vrouwendiscriminatie (met vertraging) aan haar internationale rapportageverplichtingen voldaan.

Eritrea is partij bij het Afrikaanse Handvest betreffende de Rechten en het Welzijn van het Kind (1999) en het Afrikaans Handvest inzake de Rechten van Mensen en Volkeren (2001).

Eritrea heeft op 7 oktober 1998 het Statuut van Rome (Internationaal Strafhof) ondertekend maar nog steeds niet geratificeerd.⁵⁵

Eritrea is geen partij bij onder meer de volgende internationale verdragen:

- Verdrag tegen Foltering;
- Verdrag inzake de Preventie en Bestraffing van Genocide;
- Verdrag inzake de Status van Vluchtelingen (met Protocol 1967);

⁵⁵

Er is geen voortgang te melden over mogelijke ratificatie.

- Verdrag inzake de Status van Stateloze Personen;
- Verdrag inzake het Terugdringen van Staatloosheid;
- Optionele 1e en 2e Protocol bij het Verdrag inzake Burger- en Politieke Rechten;
- Optioneel Protocol bij het Verdrag inzake de Uitbanning van Alle Vormen van Vrouwendiscriminatie.

Op nationaal niveau is een aanzienlijk aantal waarborgen opgenomen in de nieuwe grondwet van 1997, die evenwel nog steeds niet in werking is getreden.

Toezicht

Binnen de overheid bestaat geen instantie die zich specifiek op de mensenrechten richt. De non-gouvernementele organisatie Citizens for Peace in Eritrea (CPE) houdt zich sinds de studentencrisis in 2001 alleen nog bezig met niet-controversiële onderwerpen.⁵⁶ Internationale mensenrechtenorganisaties mogen van de Eritrese regering niet binnen Eritrea opereren. Alleen ICRC is actief in Eritrea.⁵⁷ Tot het vertrek van UNMEE uit Eritrea begin 2008 monitorde de mensenrechtenafdeling van UNMEE de mensenrechtensituatie in de TSZ in Eritrea.

3.3 Naleving en Schendingen

Hieronder volgt een uiteenzetting van de bescherming en naleving dan wel schending in Eritrea van een aantal klassieke grondrechten.

3.3.1 Vrijheid van meningsuiting en persvrijheid

Er is in Eritrea geen vrijheid van meningsuiting en pers.⁵⁸

In de Perswet (1996) is het recht op vrije meningsuiting uitgewerkt maar daarin worden tevens de begrenzingen van dit recht aangegeven. Zo worden in de Perswet beperkende voorwaarden en eisen gesteld aan pers en publicaties.⁵⁹

⁵⁶ CPC houdt zich onder meer bezig met kinderrechten, vrouwenrechten en rechten van minderheden.

⁵⁷ US Department of State, Country Report on Human Rights Practices 2007, 11 maart 2008. ICRC beperkt zich noodgedwongen tot activiteiten als repatriatie, het bieden van hulp aan ontheemden en het bezoeken van Ethiopiërs in gevangenissen en detentiecentra.

⁵⁸ US Department of State, Country Report on Human Rights Practices 2007, 11 maart 2008 en Reporters without Borders, Annual Report 2008, Eritrea.

⁵⁹ Zo staat de wet geen privaat bezit toe van uitzendende media en is buitenlandse invloed op de media taboe. Elke krant dient een vergunning aan te vragen en journalisten dienen te worden geregistreerd.

Alle onafhankelijke kranten en tijdschriften in Eritrea, die naast de staatsmedia verschenen, kregen in september 2001 door de regering een verschijningsverbod opgelegd.⁶⁰ In maart 2003 heeft de Eritrese regering dit verbod voor onbepaalde tijd verlengd.⁶¹ De wet verbiedt privé-eigendom van apparatuur waarmee radio en televisieprogramma's kunnen worden uitgezonden.⁶² Journalisten worden nauwlettend in de gaten gehouden en gedwongen tot zelfcensuur. De meeste onafhankelijke journalisten verblijven in detentie of hebben het land inmiddels verlaten.⁶³

De media die op dit moment zijn toegestaan, worden gecontroleerd door de staat. Het betreft EriTV, radio Dimtsi Hafash (stem van de massa), twee tijdschriften en drie kranten, die verschijnen in het Tigrinya, Arabisch en Engels. Daarnaast is er een door de staat geleid persbureau (EriNA).⁶⁴

In 2007 werden verschillende journalisten gearresteerd.⁶⁵ Niet bekend is of in de verslagperiode opnieuw journalisten zijn gearresteerd en gedetineerd.

De in september 2001 gearresteerde journalisten (zie paragraaf 2.1.2) zitten nog steeds in eenzame opsluiting op geheime lokaties gevangen zonder formele aanklacht of proces om redenen van 'nationale veiligheid'. Volgens verschillende berichten zou een viertal van hen inmiddels in de gevangenis zijn overleden als gevolg van de slechte leefomstandigheden.⁶⁶

De in november 2006 gearresteerde journalisten van de staatsmedia zijn vrijwel allemaal vrijgelaten, zij het dat zij onder permanent overheidstoezicht staan en Asmara niet mogen verlaten.⁶⁷ Eén van hen, Paulos Kidane, is in juni 2007 tijdens een vluchtpoging naar Sudan ziek geworden en overleden.⁶⁸

De in juni 2007 gearresteerde televisiepresentatrice van Eri-TV, Fethia Khaled, is naar verluidt gerekruteerd voor de nationale dienstplicht.⁶⁹

⁶⁰ De gronden voor deze sluiting waren dat kranten een bedreiging zouden zijn voor de nationale Veiligheid. EIU, [Country profile Eritrea](#), (november 2005).

⁶¹ EIU, [Country Report](#) (juni 2003). Volgens de Eritrese autoriteiten zou het verbod duren totdat de onafhankelijke media geen bedreiging voor de nationale veiligheid meer vormen. Zie ook Freedom House, [Countries at the crossroads 2005](#).

⁶² US Department of State, [Country Report on Human Rights Practices 2007](#), 11 maart 2008.

⁶³ US Department of State, [Country Report on Human Rights Practices 2007](#), 11 maart 2008.

⁶⁴ Freedom House, [Countries at the Crossroads 2007](#), [Country Report Eritrea](#).

⁶⁵ US Department of State, [Country Report on Human Rights Practices 2007](#), 11 maart 2008.

⁶⁶ Freedom House, [Countries at the Crossroads 2007](#), [Country Report Eritrea](#) en Reporters without Borders, [Annual Report 2008, Eritrea](#).

⁶⁷ Human Rights Watch, [Country Summary Eritrea](#), januari 2008 en Reporters without Borders, [Annual Report 2008, Eritrea](#). Tijdens hun detentie zouden zij zijn mishandeld en gemarteld en gedwongen hun email account wachtwoorden prijs te geven.

⁶⁸ Human Rights Watch, [Country Summary Eritrea](#), januari 2008 en Reporters without Borders, [Annual Report 2008, Eritrea](#).

⁶⁹ Reporters without Borders, [Annual Report 2008, Eritrea](#).

Volgens het *Committee to Protect Journalists* zijn sinds 2002 minstens 19 journalisten Eritrea ontvlucht.⁷⁰ Een aantal journalisten is tijdens hun vluchtpoging opgepakt en gedetineerd.⁷¹ Familieleden van gevluchte journalisten zouden in Eritrea doelwit zijn van represailles van de kant van de Eritrese overheid.⁷²

Ook voor bezoekende buitenlandse journalisten is de bewegingsvrijheid in Eritrea zeer beperkt. Indien de berichtgeving de Eritrese autoriteiten niet bevalt moet de buitenlandse journalist het land verlaten. Er is voor zover bekend geen enkele buitenlandse journalist meer permanent in Eritrea werkzaam.

Reporters without Borders heeft Eritrea in 2007 als laagste (169^e) gerangschikt op haar Press Freedom Index.⁷³ Volgens het *Committee to Protect Journalists* is Eritrea het Afrikaanse land waar de meeste journalisten zijn gedetineerd.⁷⁴

Er is een omvangrijk en goed functionerend Eritrees inlichtingennetwerk. Informanten van de Eritrese veiligheidsdienst zijn in het gehele land actief (*human monitoring*).⁷⁵ Volgens verschillende bronnen worden met name personen die met westerlingen contacten onderhouden in de gaten gehouden. Ook worden buitenlanders in Eritrea in de gaten gehouden.

Alle geraadpleegde bronnen bevestigen een vergaande vorm van controle en monitoring van post, internet en telefoonverkeer zonder wettelijke grond.⁷⁶ Internetverkeer wordt gevolgd, pakjes worden geopend en (mobiele) telefoongesprekken van en naar het buitenland worden afgetapt.⁷⁷

De Eritrese nationale veiligheidsdienst is ook buiten Eritrea actief, bijvoorbeeld in Sudan. Ook in Europa zou een netwerk van de Eritrese nationale veiligheidsdienst actief zijn. Het is aannemelijk dat de Eritrese regering via het eigen inlichtingennetwerk goed op de hoogte is van oppositionele activiteiten in het buitenland.

Het komt geregeld voor dat mensen die publiekelijk kritiek uiten op de regering of het regeringsbeleid worden opgepakt en zonder vorm van proces voor korte of lange tijd gedetineerd. Uitgesproken critici uit de diaspora die naar Eritrea terugkeren of Eritrea bezoeken lopen groot gevaar te worden gearresteerd.

⁷⁰ Committee to Protect Journalists, [Attacks on the Press in 2007, Eritrea](#).

⁷¹ Reporters without Borders, [Annual Report 2008, Eritrea](#).

⁷² Committee to Protect Journalists, [Attacks on the Press in 2007, Eritrea](#).

⁷³ Human Rights Watch, [Country Summary Eritrea, januari 2008](#).

⁷⁴ Committee to Protect Journalists, [Attacks on the Press in 2007, Eritrea](#).

⁷⁵ US Department of State, [Country Report on Human Rights Practices 2007](#), 11 maart 2008.

⁷⁶ US Department of State, [Country Report on Human Rights Practices 2007](#), 11 maart 2008.

⁷⁷ Persbericht Gedab News d.d. 28.03.2007 'Eritrean regime issues circular to cut down desertion'.

Ook familieleden van uitgesproken critici in Eritrea of buiten Eritrea kunnen van de zijde van de Eritrese autoriteiten problemen ondervinden, variërend van intimidatie tot (maandenlange) detentie.

Internetcafés zijn onder supervisie van de autoriteiten geplaatst.⁷⁸ Internet providers zijn verplicht om gebruik te maken van de door de regering gecontroleerde infrastructuur.⁷⁹

De academische vrijheid is beperkt in Eritrea.⁸⁰ Sinds eind 2003 / begin 2004 dienen alle middelbare scholieren het laatste schooljaar (*12th grade*) in het militaire trainingskamp Sawa te volgen. Hierna gaan de best gekwalificeerde leerlingen door naar het beroepsonderwijs of de technische hogeschool *Mai Nefhi Technical Institute* waar ze twee tot vier jaar hoger onderwijs krijgen.⁸¹ Er is geen vrijheid van keuze van beroepsopleiding: de studieresultaten zijn bepalend voor de vervolgopleiding. Het is mogelijk dat enkele leerlingen na het volgen van hoger technisch onderwijs doorstromen naar de faculteiten van de universiteit die nog open zijn, zoals de medische faculteit. De universiteit van Asmara (de enige in het land) werd in 2002 grotendeels gesloten.

In sommige gevallen wordt studenten die in het buitenland willen studeren een uitreisvisum geweigerd.⁸²

3.3.2 Vrijheid van vereniging en vergadering

Er is in Eritrea geen vrijheid van vereniging en vergadering.

Voor een bijeenkomst van meer dan drie personen dient een vergunning te worden aangevraagd.⁸³ De regeringspartij PFDJ is de enige toegestane partij in Eritrea.⁸⁴ Onder de nieuwe grondwet zijn meerdere partijen toegestaan mits zij niet op etnische of religieuze grondslag zijn gebaseerd. Deze grondwet is echter, zoals reeds hiervoor vermeld, nog niet in werking getreden. Oppositiepartijen zijn dan ook niet actief in Eritrea, maar wel in het buitenland. Er is echter geen sprake van een sterke, georganiseerde buitenlandse oppositie, die een werkelijke bedreiging

⁷⁸ www.irinnews.org "Eritrea, Humanitarian Country Profile", (22 augustus 2007).

⁷⁹ US Department of State, [Country Report on Human Rights Practices 2007](#), 11 maart 2008.

⁸⁰ US Department of State, [Country Report on Human Rights Practices 2007](#), 11 maart 2008.

⁸¹ De overige scholieren worden geacht hun nationale dienstplicht te gaan vervullen.

⁸² US Department of State, [Country Report on Human Rights Practices 2007](#), 11 maart 2008. De weigering van een uitreisvisum voor studie heeft veelal een politieke achtergrond (bijvoorbeeld studie in VS). Weigering van een uitreisvisum naar Europa is geen algemeen beeld. Uitreisvisa voor bijvoorbeeld studie in Nederland worden vrijwel zonder problemen afgegeven.

⁸³ US Department of State, [Country Report on Human Rights Practices 2007](#), 11 maart 2008.

⁸⁴ US Department of State, [Country Report on Human Rights Practices 2007](#), 11 maart 2008.

voor de zittende Eritrese regering zou kunnen vormen. De oppositie in het buitenland is zwak en verdeeld en de leden van de oppositie voelen zich onder druk gezet door maatregelen die tegen achtergebleven familie in Eritrea kunnen worden genomen.

In 2005 vormden elf in het buitenland gevestigde oppositiegroeperingen een alliantie, de *Eritrean Democratic Alliance* (EDA). De deelnemende oppositiegroeperingen zijn het *Eritrean Liberation Front* (ELF)⁸⁵, het *Eritrean Liberation Front-Revolutionary Council* (ELF-RC), de *Eritrean National Salvation Front* (ENSF), de *Eritrean Democratic Party* (EDP), twee islamitische groeperingen en een aantal kleine regionale belangengroepen. De doelstelling van de EDA is de omverwerping van de huidige Eritrese regering. Verschillende oppositiegroeperingen, zoals het *Eritrean Liberation Front*, de *Democratic Movement for the Liberation of Eritrean Kunama*, de *Red Sea Afar Liberation Movement*, EPM en de Jihad-groepen hebben een gewapende vleugel en zijn militair actief. De meeste oppositiegroeperingen hebben hun kantoor of militaire basis in Ethiopië of Sudan.

In februari 2007 ontstonden binnen de alliantie als gevolg van een geschil over het leiderschap twee blokken. De ELF-RC, EDP en ENSF vormden een seculier nationalistisch blok. Het andere blok onder leiding van het ELF vertegenwoordigde meer regionale, religieuze en etnische belangen. Begin 2008 sloten zich opnieuw twee oppositiegroeperingen aan bij de EDA, te weten de *Eritrean People's Movement* (EPM) en de *Islamic Congress Party* (ICP).⁸⁶ In mei 2008 kwam de EDA bijeen in Addis Abeba om de onderlinge verschillen te overbruggen en een gezamenlijke strategie te bepalen.⁸⁷ Voor een overzicht van de verschillende oppositiebewegingen wordt verwezen naar bijlage II.

De Eritrese regering beschouwt de EDA niet als een serieuze bedreiging. De alliantie wordt gezien als een samenvoeging van kleine partijen die geen invloed hebben in Eritrea en sterk onder invloed staan van Ethiopië en Sudan. Over het algemeen wordt de militaire dreiging van de verschillende gewapende groeperingen voor de Eritrese regering niet erg groot geacht.

Er zijn berichten dat de regering nog steeds een groot aantal leden van de gewapende oppositiegroep ELF zou vasthouden.⁸⁸ Voormalige ELF-strijders en

⁸⁵ Van de deze partij zijn in de jaren tachtig door onderlinge onenigheid verschillende facties afgesplitst, te weten: ELF-RC (*Revolutionary Council*), ELF-NC (*National Council*), ELF-UO (*United Organization*) en ELF-CC (*Constitutional Council*).

⁸⁶ Freedom House, *Countries at the Crossroads 2007, Country Report Eritrea*.

⁸⁷ Zie persberichten AFP d.d. 07.05.2008 en VoA d.d. 05.05.2008. Dezerzijds is de uitkomst van deze bijeenkomst niet bekend.

⁸⁸ US Department of State, *Country Report on Human Rights Practices 2007*, 11 maart 2008.

kaderleden, die verdacht worden van ELF steun, lopen bij terugkeer het risico opgepakt te worden. Het wordt aannemelijk geacht dat voormalige strijders en kaderleden van de ELF op alle niveaus bekend zijn bij de voormalige EPLF-strijders, die nu in de regering en de veiligheidsdienst zitten. Het zou daarom voor voormalige strijders en kaderleden van de ELF niet mogelijk zijn om anoniem terug te keren naar Eritrea.

Het is verboden om politieke campagnes te voeren. Het is individuen niet toegestaan politieke activiteiten te ontplooiën tijdens PFDJ-verkiezingen. De publieke discussie voorafgaand aan deze verkiezingen concentreert zich voornamelijk op het karakter van de kandidaten en hun loyaliteit jegens de regerende partij. Bovendien zijn politieke debatten uiterst zeldzaam.⁸⁹

Gelet op het huidige politieke klimaat in Eritrea is het mogelijk dat personen die ervan verdacht worden aanhanger van een oppositionele beweging te zijn, bij terugkeer de aandacht van de Eritrese autoriteiten trekken. Zij zouden mogelijk problemen (arrestatie en detentie) kunnen ondervinden. Hetzelfde geldt voor hun familieleden. De houding van de Eritrese autoriteiten lijkt mede afhankelijk van factoren als de positie van deze persoon binnen de betreffende oppositiebeweging, in hoeverre de betreffende oppositiebeweging in verband wordt gebracht met gewelddadige of terroristische activiteiten en in hoeverre deze persoon verdacht wordt van voortdurende oppositionele steun. Hierbij dient overigens te worden opgemerkt dat arrestatie en detentie in Eritrea vaak arbitrair plaatsvinden.

Het maatschappelijk middenveld in Eritrea is zwak. In het algemeen mogen NGO's alleen actief zijn op het gebied van humanitaire hulpverlening en wederopbouw. Er zijn slechts tien NGO's formeel geregistreerd, waarvan twee lokale.⁹⁰ Sinds mei 2005 hebben tientallen NGO's Eritrea moeten verlaten. De acht nog resterende internationale NGO's hebben door de Eritrese autoriteiten in de verslagperiode verdere beperkingen opgelegd gekregen.⁹¹

Zonder toestemming van de staat en van de PFDJ mogen vakbonden zich niet organiseren. Stakingen komen in de praktijk niet voor.⁹² De drie vakbondsleiders die in maart 2005 werden opgepakt zijn in de loop van 2007 vrijgelaten.⁹³

⁸⁹ Freedom House, Countries at the crossroads 2005.

⁹⁰ US Department of State, Country Report on Human Rights Practices 2007, 11 maart 2008.

⁹¹ Zo krijgt de LWF bijvoorbeeld sinds december 2007 geen brandstof meer toegewezen en is het aantal travel permits om projecten te bezoeken zeer beperkt.

⁹² US Department of State, Country Report on Human Rights Practices 2007, 11 maart 2008.

⁹³ US Department of State, Country Report on Human Rights Practices 2007, 11 maart 2008 en Human Rights Watch, Country Summary, Eritrea, januari 2008. Zie voor nadere info ook het algemeen ambtsbericht Eritrea maart 2006.

De PFDJ heeft directe controle over de enige drie niet-religieuze organisaties waar men lid van kan worden: de *National Confederation of Eritrean Workers* (NCEW), de *National Union of Eritrean Women* (NUEW) en de *National Union of Youth and Students*.⁹⁴

3.3.3 Vrijheid van godsdienst

Eritrea is een seculiere staat met vier gevestigde religies; de Eritrese orthodoxe kerk, de islam, de Eritrese katholieke kerk en de kleinere evangelisch-lutherse kerk. Alleen deze vier officieel geregistreerde religies mogen religieuze activiteiten ontplooiën.

Naast de vier geregistreerde religies zijn er in Eritrea tientallen zogenaamde ‘nieuwe religies’ actief die niet zijn geregistreerd. Deze nieuwe religieuze bewegingen bestaan uit christelijke, voornamelijk evangelische- en pinkstergroeperingen, met in totaal ongeveer 20.000 aanhangers.⁹⁵ Daarnaast zijn er nog kleine aantallen joden, baha’i, hindoes en boeddhisten in Eritrea, die eveneens onder de noemer ‘nieuwe religies’ kunnen worden geschaard. De Eritrese overheid heeft deze niet-geregistreerde ‘nieuwe religies’ vergaande beperkingen opgelegd. Zij mogen geen religieuze activiteiten ontplooiën, geen bijeenkomsten houden en de afgelopen jaren zijn naar schatting enkele duizenden leden opgepakt en gedetineerd.⁹⁶

Van de Eritrese bevolking is ongeveer 50% islamitisch en 50% christelijk. De twee dominante godsdiensten, islam en christendom, bestaan in goede harmonie naast elkaar. Wel is er sprake van een zekere maatschappelijke aversie tegen leden van de ‘nieuwe religies’.⁹⁷

Volgens *Open Doors* staat Eritrea op de 11^e plaats (van de 50) op de ranglijst van landen waar christenen vervolgd worden.⁹⁸

⁹⁴ Freedom House, *Countries at the Crossroads 2007, Country Report Eritrea*.

⁹⁵ Dezerzijds zijn de volgende groeperingen bekend: *Apostolic Church, Charismatic Church, Church of the Living God, Dubre Bethel Church, Faith of Christ Church, Faith Mission Church, Hallelujah Church, Holy Spirit Reformist Church, Jehova’s getuigen, Kale Hiwot Church, Knowledge of Truth Church, Mehrete Yesus Presbyterian Church, Mensfesawyan, Meseret Christos Church, Mullu Wongel (Full Gospel) Church, New Covenant Church, Philadelphia Church, Rema Charismatic Church, Seventh-day Adventist en Tensea Church*.

⁹⁶ US Department of State, *Annual Report on International Religious Freedom for 2007, Eritrea*, 14 september 2007.

⁹⁷ US Department of State, *Annual Report on International Religious Freedom for 2007, Eritrea*, 14 september 2007.

⁹⁸ Ranglijst Open Doors (januari 2008).

Gevestigde religies

De Eritrese overheid probeert de laatste jaren door verschillende maatregelen de gevestigde religies meer onder controle te krijgen. Ook worden de gevestigde kerken steeds meer restricties opgelegd, in het bijzonder wat betreft hun niet-kerkelijke en sociale activiteiten.

Zo is de patriarch van de Eritrese orthodoxe kerk, Abune Antonios, in de eerste helft van januari 2006 afgezet door de (door de regering gecontroleerde) Heilige Synode.⁹⁹ Sinds januari 2006 staat hij onder huisarrest en wordt hij afgesloten van de buitenwereld.¹⁰⁰ Er zijn berichten dat hij inmiddels naar een andere lokatie is overgebracht.¹⁰¹ De huidige patriarch wordt algemeen beschouwd als een zetbaas van de regering.

In december 2006 is de Eritrese overheid begonnen met de inbeslagname van de wekelijkse giften aan de orthodoxe kerk. Volgens de door de regering benoemde administrateur van de kerk gebruikt de regering de opbrengsten om de priesters te betalen en aalmoezen aan de armen te geven.¹⁰²

De Eritrese autoriteiten houden de orthodoxe congregatie Medhane Alem nauwlettend in de gaten. Geregeld worden leden bedreigd en gearresteerd.¹⁰³ De in 2004 gearresteerde leiders zitten nog steeds zonder aanklacht vast.¹⁰⁴

In november 2007 weigerde de Eritrese regering de verblijfs- en werkvergunning van twaalf buitenlandse katholieke geestelijken te verlengen en wees hen het land uit.¹⁰⁵ Eritrese katholieke geestelijken kunnen vrijwel geen uitreisvisum krijgen. Ook krijgt de katholieke kerk vrijwel geen toestemming om nieuwe kerken te bouwen.

De Eritrese overheid keert zich consequent tegen de meer radicale vormen van de islam.¹⁰⁶ Het is de meeste buitenlandse imams niet toegestaan mensen in Eritrea te

⁹⁹ Compass Direct, 'Government officially sacks orthodox patriarch' (18 januari 2006), Human Rights Watch, Country Summary, Eritrea, januari 2008. Volgens sommige bronnen is de reden louter administratief-organisatorisch. Anderen zien als oorzaak de weigering van de patriarch om de vernieuwingsbeweging binnen de orthodoxe kerk aan te pakken.

¹⁰⁰ US Department of State, Annual Report on International Religious Freedom for 2007, Eritrea, 14 september 2007.

¹⁰¹ Een klooster of een geheime lokatie van de veiligheidsdienst. Amnesty International, International Report, Eritrea, 2008.

¹⁰² US Department of State, Country Report on Human Rights Practices 2007, 11 maart 2008.

¹⁰³ Zie persbericht Compass Direct van 27.05.2008.

¹⁰⁴ US Department of State, Annual Report on International Religious Freedom for 2007, Eritrea, 14 september 2007.

¹⁰⁵ US Department of State, Country Report on Human Rights Practices 2007, 11 maart 2008.

¹⁰⁶ Annual Report of the United States Commission on International Religious Freedom, Eritrea, mei 2008.

bekeren; daarnaast wordt het financieren van de islamitische zending of religieuze activiteiten door de overheid gecontroleerd.¹⁰⁷

Er zijn berichten dat 70 moslims, die de tien jaar geleden door de regering benoemde moefiti niet erkennen, nog steeds vastzitten.¹⁰⁸

In 2006 heeft de Eritrese regering de vrijstelling van geestelijken voor de nationale dienstplicht opgeheven. In 2007 kregen de vier gevestigde kerken vervolgens de opdracht een lijst op te stellen van geestelijken (in opleiding) ten behoeve van rekrutering voor de nationale dienstplicht.¹⁰⁹ In ieder geval van de katholieke kerk is bekend dat zij deze lijst heeft ingeleverd. Volgens een Eritrese bron zouden katholieke geestelijken voor een periode van één of twee jaar een tijdelijk vrijstelling kunnen krijgen voor de nationale dienstplicht.

Verder heeft de Eritrese regering de vier gevestigde kerken opgedragen verantwoording af te leggen van hun financieringsbronnen. Ook moeten zij inventarislijsten overleggen van hun kerkelijke bezittingen. De vrees bestaat dat deze maatregel een opmaat is voor de overname van de sociale infrastructuur van met name de katholieke kerk (meer dan 100 scholen, 2 instituten van hoger onderwijs en 30 klinieken). Er zijn diverse bevestigde berichten van confiscaties van katholiek kerkbezit.¹¹⁰

Nieuwe religies

In mei 2002 werd de ‘nieuwe’ religieuze groeperingen te verstaan gegeven hun activiteiten te beëindigen. Zij dienden zich volgens een wettelijke bepaling te laten registreren en daarbij onder andere melding te maken van hun (buitenlandse) financieringsbronnen en de namen van hun leden. Pas na officiële registratie en formele autorisatie zouden deze groeperingen hun activiteiten mogen hervatten.¹¹¹ De vier door de overheid erkende religies zijn vrijgesteld van registratie. Twaalf ‘nieuwe’ religieuze groeperingen hebben inmiddels een verzoek tot registratie ingediend. Een viertal religieuze groepen (*Mehrete Yesus Presbyterian Church*, *Faith Mission Church*, *Seventh-day Adventists* en *Baháí Faith*) heeft een compleet verzoek tot registratie ingediend, inclusief ledenlijsten, een overzicht van bezittingen en inkomstenbronnen. Andere religieuze groeperingen hebben een verzoek tot registratie ingediend waarbij slechts beperkte informatie werd bijgevoegd. Tot op heden zijn ze nog steeds niet geregistreerd.¹¹²

¹⁰⁷ US Department of State, [International Religious Freedom Report 2005](#).

¹⁰⁸ US Department of State, [Annual Report on International Religious Freedom for 2007, Eritrea](#), 14 september 2007.

¹⁰⁹ US Department of State, [Country Report on Human Rights Practices 2007](#), 11 maart 2008.

¹¹⁰ US Department of State, [Country Report on Human Rights Practices 2007](#), 11 maart 2008.

¹¹¹ Een overheidscomité onderzoekt de aanvragen voor registratie welke, althans in theorie, alleen worden goedgekeurd indien zij zich conformeren aan de lokale cultuur. US Department of State, [International Religious Freedom Report 2005](#), 8 november 2005.

¹¹² US Department of State, [Annual Report on International Religious Freedom for 2007, Eritrea](#), 14

In de verslagperiode zijn opnieuw leden van de ‘nieuwe’ religieuze groeperingen opgepakt, gedetineerd en gemarteld door de veiligheidsdienst.¹¹³ Volgens verschillende bronnen worden naar schatting 2.000 personen vanwege hun geloofsovertuiging vastgehouden in politiecellen, gevangenissen en legerkampen, vaak onder erbarmelijke omstandigheden (zeecontainers, ondergrondse kerkers).¹¹⁴ In 2007 zouden honderden personen zijn gearresteerd vanwege hun geloofsovertuiging.¹¹⁵ Velen worden vastgehouden in militaire gevangenissen vanwege het niet vervuld hebben van de dienstplicht. De meeste van hen behoren tot de ‘nieuwe’ religieuze groeperingen. Bijeenkomsten van ‘nieuwe’ religieuze groeperingen zijn meer dan andere bijeenkomsten het doelwit van veiligheidsdiensten in hun zoektocht naar dienstplichtontduikers.¹¹⁶

Sommigen worden na één a twee maanden weer vrijgelaten, anderen zitten jarenlang in gevangenschap. Tijdens hun gevangenschap hebben zij vrijwel geen contact met de buitenwereld. Ook worden zij vrijwel nooit in staat van beschuldiging gesteld of voor een rechter voorgeleid.¹¹⁷

Er waren in de verslagperiode opnieuw berichten van ernstige vormen van mishandeling en foltering die er op gericht waren om aanhangers van nieuwe religies te dwingen afstand te doen van hun geloofsovertuiging. In een aantal gevallen zouden deze mishandelingen en folteringen tot de dood hebben geleid.¹¹⁸ Een groot aantal opgepakte leden werd naar verluidt gedwongen, als voorwaarde voor hun vrijlating, een verklaring te tekenen waarin zij hun geloof herroepen en beloven terug te keren naar de Eritrese orthodoxe kerk. Ook waren er opnieuw berichten dat familieleden van opgepakte leden werden gevraagd een dergelijke verklaring te tekenen.¹¹⁹

Volgens onbevestigde persberichten uit mei 2008 zouden de Eritrese autoriteiten van plan zijn een aantal evangelische voorgangers die al vier jaar gevangen zitten

september 2007 en Human Rights Watch, Country Summary, Eritrea, januari 2008.

¹¹³ Zie ook de persberichten van Compass Direct d.d. 21.02.2008 en 02.06.2008.

¹¹⁴ US Department of State, Country Report on Human Rights Practices 2007, 11 maart 2008, Human Rights Watch, Country Summary, Eritrea, januari 2008.

¹¹⁵ US Department of State, Annual Report on International Religious Freedom for 2007, Eritrea, 14 september 2007 en Amnesty International, International Report, Eritrea, 2008.

¹¹⁶ US Department of State, Annual Report on International Religious Freedom for 2007, Eritrea, 14 september 2007.

¹¹⁷ US Department of State, Annual Report on International Religious Freedom for 2007, Eritrea, 14 september 2007.

¹¹⁸ Volgens stichting Open Doors zouden in 2007 minstens vier christenen zijn gestorven door mishandeling. State of the World's Minorities 2008, Eritrea. Zie ook Compass Direct News d.d. 7 september 2007.

¹¹⁹ US Department of State, Country Report on Human Rights Practices 2007, 11 maart 2008.

formeel aan te klagen wegens hoogverraad.¹²⁰ Er zijn echter geen formele aanklachten bekend of aanwijzingen dat een formele aanklacht op handen is.

Jehova's getuigen

De gemeenschap van Jehova's getuigen in Eritrea is klein en wordt administratief bestuurd vanuit Kenia.¹²¹

Jehova's getuigen kunnen slachtoffer worden van discriminatie, zowel van de zijde van de overheid als, zij het in mindere mate, van de zijde van medeburgers.

In 1994 heeft president Afwerki een richtlijn uitgevaardigd die de Jehova's getuigen civiele, politieke, economische en sociale rechten ontnemt. Jehova's getuigen mogen sindsdien geen overheidsfuncties meer bekleden en mogen geen gebruik meer maken van overheidshuisvesting en overheidsscholen. Ook werden handelsvergunningen, identiteits – en reisdocumenten ingetrokken.¹²²

Jehova's getuigen wordt onder meer kwalijk genomen dat zij niet hebben gestemd bij het referendum van 1993 en met name dat ze niet willen dienen in het leger, omdat zij zich volgens hun geloofsovertuiging alleen onderwerpen aan 'het hemelse gezag' (zie 3.4.4.).

Op het moment dat de dienstplicht in werking trad (24 september 1994) weigerden verschillende Jehova's getuigen, uit geloofsovertuiging, zich op te geven voor de dienstplicht. Drie Jehova's getuigen werden onmiddellijk opgepakt en zitten al bijna 14 jaar vast. Eind 2007 zaten er 27 Jehova's getuigen vast zonder enige aanklacht, waarvan het merendeel in het militaire kamp Sawa vanwege dienstweigering en de overigen in andere gevangenissen vanwege religieuze activiteiten.¹²³

Er zijn geen gebedshuizen voor Jehova's getuigen in Eritrea. Gebed is feitelijk alleen mogelijk in strikt besloten kring. In de private sector krijgen Jehova's getuigen vrijwel geen reguliere baan, omdat ondernemers bang zijn om Jehova's getuigen in dienst te nemen. Eritreeërs die Jehova's getuigen onderdak bieden, onroerend goed verhuren, werk verschaffen of anderszins helpen, lopen het risico zelf gedetineerd en bestraft te worden.

¹²⁰ Persbericht Compass Direct d.d. 27.05.2008. Het zou onder meer de volgende voorgangers betreffen: Haile Naizghi en Kifle Gebremeskel (Full Gospel Church) en Tesfatsion Hagos (Rema Evangelical Church).

¹²¹ Home Office UK, *Eritrea, Country Assessment*, oktober 2004. Schattingen van het aantal Jehova's getuigen in Eritrea lopen uiteen van 1.500 tot 5.000.

¹²² Jehovah's Witnesses United: Human Rights News, Eritrea – Jehovah's Witnesses in Eritra (www.jehovah.to/hrnews.htm).

¹²³ US Department of State, *Annual Report on International Religious Freedom for 2007, Eritrea*, 14 september 2007. en Amnesty International, *International Report, Eritrea*, 2008.

Sinds 1995 zouden ongeveer 250 Jehova's getuigen families Eritrea zijn ontvlucht.¹²⁴

3.3.4 Bewegingsvrijheid

Formeel wordt aan Eritrese burgers geen beperkingen opgelegd ten aanzien van hun bewegingsvrijheid binnen Eritrea. Uitgezonderd zijn de *Temporary Security Zone* (TSZ) en het grensgebied met Sudan waar soms wel formele beperkingen van toepassing zijn.¹²⁵

In de praktijk bevinden zich in het hele land langs de doorgaande wegen controleposten waar burgers door politie, leger of veiligheidsdiensten op hun papieren worden gecontroleerd. Met name in de steden vinden vaak extra controles plaats. Ook vinden huiszoeken plaats. Er wordt onder meer op identiteitskaart, dienstplichtontduiking en desertie gecontroleerd (zie 3.4.4).¹²⁶ In Eritrea geldt een legitimatieplicht. Er is slechts één nationaal identiteitsdocument, de identiteitskaart (de zogenoemde *blue card*).¹²⁷

Sinds 1 juni 2006 moeten alle buitenlanders (met inbegrip van in Eritrea woonachtige personen met een diplomatieke status) in het bezit zijn van een reisvergunning voor het reizen binnen Eritrea. Bezoekende buitenlandse toeristen kunnen de reisvergunning in de regel binnen 24 uur verkrijgen. In Eritrea gevestigde buitenlanders en officiële bezoekers dienen deze vergunning minimaal tien dagen van te voren aan te vragen. Bepaalde delen van het land, waaronder het grensgebied met Ethiopië en Sudan en bijvoorbeeld de havenstad Assab, zijn niet of moeilijk toegankelijk.¹²⁸

Ook UNMEE ondervond in de verslagperiode beperkingen ten aanzien van haar bewegingsvrijheid (zie 2.3).

Voor reizen buiten Eritrea bestaan enkele beperkingen voor Eritreeërs. Om het land te kunnen verlaten is voor zowel Eritreeërs als buitenlanders een uitreisvisum vereist. Aan de afgifte hiervan gaat een uitvoerige controle vooraf. In beginsel wordt voor Eritreeërs geen uitreisvisa verstrekt aan mannen onder de 54 jaar, vrouwen onder de 47 jaar, Jehova's getuigen en personen die als critici van de

¹²⁴ Jehovah's Witnesses United: Human Rights News, Eritrea – Jehovah's Witnesses in Eritrea (www.jehovah.to/hrnews.htm) en Home Office UK, *Border & Immigration Agency, Country of Origin Report, Eritrea*, 29 mei 2008.

¹²⁵ Department of State, *Country Report on Human Rights Practices 2007*, 11 maart 2008.

¹²⁶ Department of State, *Country Report on Human Rights Practices 2007*, 11 maart 2008.

¹²⁷ Informatie van het ministerie van Immigratie en Nationaliteit.

¹²⁸ Agence France Presse van 31 mei 2006 en Department of State, *Country Report on Human Rights Practices 2007*, 11 maart 2008.

regering bekend staan.¹²⁹ Er zijn berichten dat sommige personen een uitreisvisum hebben gekregen na het betalen van een borg van 150.000 nakfa (ongeveer US \$ 10.000).¹³⁰ Minderjarige kinderen kunnen alleen tegen een borgstelling van 50.000 nakfa (ongeveer US \$ 3.300) een uitreisvisum krijgen.¹³¹

Vanwege het uitblijven van afbakening van de grens met Ethiopië en het recente grensgeschil met Djibouti is er geen rechtstreeks (vlieg)verkeer mogelijk met Ethiopië en Djibouti. Directe vluchten naar Europa gaan naar Rome en Frankfurt.

Elke maand vluchten ongeveer 2.000 mensen de grens met Sudan en Ethiopië over. In veel gevallen wordt er betaald om de grens te passeren. Er is een netwerk van (mensen)smokkelaars actief dat mensen van Eritrea naar Sudan smokkelt. Personen uit dit netwerk werken naar verluidt samen met personen uit het Eritrese leger en de grenspolitie. Er worden bedragen betaald van US \$ 500 tot 4.000 per persoon.¹³² Vanuit de laaglanden is een vlucht aanzienlijk goedkoper en gemakkelijker dan vanuit bijvoorbeeld Asmara. Illegale grensoverschrijding blijft gevaarlijk. Vluchtelingen lopen risico opgepakt of doodgeschoten te worden.¹³³

Als personen tijdens hun illegale uitreis aan de grens worden opgepakt, dan gaan ze vrijwel standaard voor kortere of langere tijd de gevangenis in. Een deel kan zich vervolgens vrij kopen.

Over de hoogte van de straffen is weinig bekend. Wettelijk staat er op illegale uitreis een gevangenisstraf van drie maanden. Voor illegale uitreis naar Ethiopië zouden zwaardere straffen worden opgelegd. Indien er naast illegale uitreis sprake is van bijvoorbeeld het ontduiken van de nationale dienstplicht of het bekritisieren van de regering, dan wordt men in de regel zwaarder gestraft (militair strafkamp, geen afkoop of langere detentie). Bepaalde groepen zoals politieke opposanten, dienstplichtontduikers, journalisten en personen die een nieuwe religie aanhangen lopen bij illegale uitreis dus een verhoogd risico.

Er zijn verschillende berichten van illegaal uitgereisde personen die na terugkeer direct zijn opgepakt en voor korte of langere tijd zijn gedetineerd. Zie hiervoor paragraaf 4.3 ‘gedwongen terugkeer’. Het betrof hier personen die gedwongen zijn

¹²⁹ In de praktijk worden er uitzonderingen gemaakt, bijvoorbeeld voor dienstplichtigen die in het buitenland aan sportwedstrijden meedoen. Het komt voor dat kinderen van 11 jaar en ouder een uitreisvisum wordt geweigerd in verband met het naderen van de dienstplichtige leeftijd. Department of State, Country Report on Human Rights Practices 2007, 11 maart 2008.

¹³⁰ Department of State, Country Report on Human Rights Practices 2007, 11 maart 2008.

¹³¹ Indien het minderjarig kind niet terugkeert, dan zijn de ouders de borg kwijt.

¹³² Zie ook persbericht Awate.com “Eritrean Regime Issues Circular To Cut Down Desertion” d.d. 28.03.2007.

¹³³ US Department of State, Country Report on Human Rights Practices 2007, 11 maart 2008.

teruggekeerd. Niet duidelijk is echter of al deze personen slechts zijn opgepakt en gedetineerd vanwege hun illegale uitreis of dat ook andere redenen (oppositie, dienstplicht, religieuze overtuiging, etc.) een rol hebben gespeeld bij bepaling van het soort detentie en de duur ervan.

Volgens de Eritrese autoriteiten volgt bij terugkeer in Eritrea geen straf voor illegale uitreis indien er sprake is van een spijtbetuinging en de betaling van de 2% inkomstenbelasting.¹³⁴

Ook familieleden van gevluchte personen kunnen problemen ondervinden. Sinds 2005 worden soms familieleden (ouders, echtgeno(o)t(e)) van personen die het land zijn uitgevlucht opgepakt en gedetineerd, soms voor langere tijd. Sommigen kunnen tegen betaling van een boete vrijkomen.¹³⁵ Deze boete kan oplopen tot 50.000 nafka (ongeveer US \$ 3.300). Een groot deel van de 500 in december 2006 opgepakte familieleden zit nog steeds vast, veelal onder slechte omstandigheden.¹³⁶ Ook kunnen familieleden van gevluchte personen problemen ondervinden bij het verkrijgen van een uitreisvisum. Hoewel deze praktijk door verschillende bronnen als omvangrijk en min of meer standaard wordt getypeerd, zijn er ook bronnen die families van gevluchte personen kennen die geen problemen hebben ondervonden.

3.3.5 Rechtsgang

De rechterlijke macht in Eritrea is formeel onafhankelijk. In de praktijk staat de rechterlijke macht echter sterk onder invloed van de uitvoerende macht.¹³⁷ De rechtbanken hebben verder te kampen met gebrek aan gekwalificeerd personeel en aan adequate infrastructuur. Door de mobilisatie van dienstplichtigen is de personele capaciteit van de rechtbanken nog verder afgenomen. Als gevolg hiervan lopen veel processen vertraging op.¹³⁸

Veel zaken van personen die vanwege politieke redenen of redenen van 'nationale veiligheid' zijn gearresteerd en gedetineerd, komen nooit voor de rechter.¹³⁹

¹³⁴ Zie ook US Department of State, Country Report on Human Rights Practices 2007, 11 maart 2008. Eritreeërs woonachtig in het buitenland worden geacht 2% van hun inkomen af te dragen aan de Eritrese overheid. Om van Eritrese overheidsdiensten gebruik te kunnen maken of eigendom te kunnen bezitten in Eritrea is het noodzakelijk om de 2% inkomstenbelasting te betalen. De Eritrese vertegenwoordigers in het buitenland zijn verantwoordelijk voor het innen van deze 2% belasting en het opstellen van verklaringen terzake.

¹³⁵ Amnesty International, International Report, Eritrea, 2008.

¹³⁶ US Department of State, Country Report on Human Rights Practices 2007, 11 maart 2008.

¹³⁷ US Department of State, Country Report on Human Rights Practices 2007, 11 maart 2008.

¹³⁸ US Department of State, Country Report on Human Rights Practices 2007, 11 maart 2008.

¹³⁹ US Department of State, Country Report on Human Rights Practices 2007, 11 maart 2008.

Special Courts

Met name zorgelijk vanuit het perspectief van mensenrechten zijn de bijzondere rechtbanken (*special courts*). De *special courts* waren aanvankelijk in 1996 opgericht om delicten als corruptie en machtsmisbruik te bestrijden, maar gaandeweg werd het mandaat uitgebreid met andere strafzaken, waaronder zware misdrijven. De *special courts* worden ook gebruikt om dissidenten te berechten. De *speciale courts* staan buiten het reguliere rechtssysteem. Zij vallen buiten de jurisdictie van het Hooggerechtshof en de rechters zijn niet gebonden aan het Wetboek van Strafrecht. De Procureur-Generaal beslist wanneer een bepaalde zaak door een bijzondere rechtbank dient te worden behandeld. De processen vinden plaats achter gesloten deuren en het recht op hoger beroep en het recht op juridische bijstand zijn hier niet van toepassing. De *special courts* zijn ook gemandateerd om uitspraken van civiele rechtbanken, inclusief de Hoge Raad, te herroepen.

De rechters bij de *special courts* worden benoemd door de President zonder bepaalde vereisten met betrekking tot juridische scholing en competentie. Veel rechters bij de *special courts* zijn legerofficieren en vroegere EPLF-commandanten.¹⁴⁰ De *special courts* worden door velen dan ook als een verlengstuk van de regering gezien.

Volgens verschillende bronnen zouden de Eritrese autoriteiten niet tevreden zijn over het huidige functioneren van de *special courts* in de strijd tegen corruptie en een aanpassing van het systeem overwegen.¹⁴¹

3.3.6 Arrestaties en detenties

Er is in Eritrea op grote schaal sprake van willekeurige arrestaties en detenties.¹⁴² Het komt geregeld voor dat arrestanten langer dan de wettelijk vastgestelde 30 dagen zonder aanklacht worden vastgehouden. Vaak worden in hechtenis genomen personen niet meteen geïnformeerd over de aanklacht. Ook hebben zij geen toegang tot juridische bijstand en mogen zij geen bezoek ontvangen.¹⁴³ Er is sprake van mishandeling van gedetineerden, slechte leefomstandigheden en overlijden als gevolg daarvan. Er zijn gevallen bekend van detentie op verdenking van een commuun delict, terwijl de detentie in feite politiek gemotiveerd is.

¹⁴⁰ US Department of State, *Country Report on Human Rights Practices 2007*, 11 maart 2008.

¹⁴¹ In 2007 zou in opdracht van het Eritrese ministerie van Justitie een evaluatieonderzoek zijn uitgevoerd met een dezerzijds onbekende uitkomst. Zie brief van Minister van Buitenlandse Zaken en Minister voor Ontwikkelingssamenwerking aan de Voorzitter van de Tweede Kamer inzake de reis van de mensenrechtenambassadeur naar Eritrea van 25-28 april 2007 (7 juni 2007).

¹⁴² US Department of State, *Country Report on Human Rights Practices 2007*, 11 maart 2008.

¹⁴³ US Department of State, *Country Report on Human Rights Practices 2007*, 11 maart 2008.

Naar schatting duizenden mensen zitten om politieke redenen of om redenen van ‘nationale veiligheid’ vast in Eritrea. Het gaat hierbij onder meer om mensen die kritiek hebben geuit op de regering, of die verweten worden contacten te onderhouden met oppositiebewegingen in het buitenland. Daarnaast betreft het mensen die op grond van hun geloofsovertuiging of hun onafhankelijke journalistieke activiteiten in hechtenis zijn genomen. Velen van hen worden op onbekende plaatsen vastgehouden zonder aanklacht, zonder contact met de buitenwereld en zonder tenlastelegging of rechtszaak. De meeste arrestaties worden door de Eritrese autoriteiten niet bekend gemaakt.¹⁴⁴ De Eritrese regering ontkent personen om politieke redenen vast te houden.¹⁴⁵

Politiek gemotiveerd is ongetwijfeld de detentie van de elf prominente politici (de ‘G11’). Zij zijn sinds hun arrestatie in september 2001 nog niet formeel in staat van beschuldiging gesteld. Zij worden in eenzame opsluiting op een onbekende bestemming vastgehouden. Volgens bevestigde berichten is minstens één van hen inmiddels overleden.¹⁴⁶ Ook de honderden anderen die in 2001 zijn gearresteerd zitten nog steeds op geheime lokaties vast. Slechts een enkeling is inmiddels vrijgelaten.¹⁴⁷

In de verslagperiode zijn opnieuw leden van de niet-geregistreerde religieuze groeperingen door de Eritrese autoriteiten opgepakt en voor korte of langere tijd gedetineerd. Ongeveer 2.000 personen zouden vanwege hun geloofsovertuiging in detentie verblijven, veelal onder slechte omstandigheden (zie ook 3.3.3).¹⁴⁸ Volgens berichten worden honderden personen wegens dienstplichtontduiking in militaire kampen vastgehouden, veelal onder slechte omstandigheden. Er zijn berichten dat een groot aantal leden van de ELF nog steeds gevangen zit op geheime locaties. Er zit ook nog een onbekend aantal personen in detentie, vaak al jaren en zonder formeel aanklacht, die worden verdacht van banden met Ethiopië, radicale islamitische elementen of van terrorisme verdachte organisaties.¹⁴⁹

Volgens Amnesty International nemen de Eritrese autoriteiten maatregelen tegen familieleden van gedetineerden als zij naar een arrestatie informeren of hierover contact opnemen met een internationale mensenrechtenorganisatie.¹⁵⁰

¹⁴⁴ US Department of State, Country Report on Human Rights Practices 2007, 11 maart 2008.

¹⁴⁵ Volgens de Eritrese regering zitten in Eritrea alleen personen vast vanwege een misdrijf of vanwege redenen van ‘nationale veiligheid’. Freedom House, Countries at the Crossroads 2007, Country Report Eritrea.

¹⁴⁶ US Department of State, Country Report on Human Rights Practices 2007, 11 maart 2008, Amnesty International, International Report, Eritrea, 2008.

¹⁴⁷ Amnesty International, International Report, Eritrea, 2008.

¹⁴⁸ US Department of State, Country Report on Human Rights Practices 2007, 11 maart 2008 en Human Rights Watch, Country Summary, Eritrea, januari 2008.

¹⁴⁹ US Department of State, Country Report on Human Rights Practices 2007, 11 maart 2008.

¹⁵⁰ Amnesty International, International Report, Eritrea, 2008.

*Gevangenis*¹⁵¹

Er is naar verluidt in Asmara een aparte jeugdgevangenis. Minderjarigen worden echter in veel gevallen samen met volwassenen gedetineerd. Personen die wachten op berechting worden in de regel samen met veroordeelden gedetineerd.¹⁵²

Personen die om politieke redenen of om redenen van nationale veiligheid zijn gearresteerd, worden vaak vastgehouden in niet-officiële, vaak provisorisch gebouwde, gevangenis verspreid over het hele land. Deze detentiecentra worden bestuurd door de militaire of de binnenlandse veiligheidsdienst. Een aantal van deze detentiecentra is ondergronds. Militairen en dienstplichtigen worden in de regel vastgehouden in militaire gevangenis en zogenaamde ‘rehabilitatiecentra’ binnen legereenheden. Ook wordt naast reguliere gevangenis op grote schaal gebruik gemaakt van metalen vrachtcontainers om het toenemend aantal gevangenen te huisvesten of te bestraffen.¹⁵³

Er zijn berichten dat de veiligheidsdiensten ook zogenaamde ‘safe houses’¹⁵⁴ gebruiken voor korte detenties en ondervragingen.

Omstandigheden in de gevangenis (zie ook 3.3.7)

Het is in het algemeen moeilijk informatie te verkrijgen over de situatie in de gevangenis aangezien geen enkele (mensenrechten-)organisatie toegang heeft tot de gevangenis. Alleen ICRC heeft toegang tot Ethiopische gedetineerden verblijvend in officiële gevangenis.¹⁵⁵

Vrijwel alle bronnen typeren de leefomstandigheden in de gevangenis als slecht. De leefomstandigheden in de niet-officiële gevangenis worden zelfs als zeer slecht getypeerd.¹⁵⁶

Mishandeling en foltering komen geregeld voor. Gevangenen verblijven vaak in overvolle, soms ondergrondse, cellen met nauwelijks daglicht, weinig voedsel, geen schoon drinkwater, slechte hygiëne en vrijwel geen medische voorzieningen. Gevangenen die in metalen vrachtcontainers worden gedetineerd verblijven daar vrijwel 24 uur per dag. Geregeld overlijden mensen in detentie als gevolg van de slechte leefomstandigheden.

¹⁵¹ Zie voor een overzicht van gevangenis en detentiecentra bijlage III.

¹⁵² US Department of State, Country Report on Human Rights Practices 2007, 11 maart 2008.

¹⁵³ US Department of State, Country Report on Human Rights Practices 2007, 11 maart 2008.

¹⁵⁴ ‘Safe houses’ zijn geheime verblijfplaatsen die door de veiligheidsdiensten gebruikt worden voor korte detenties en ondervragingen.

¹⁵⁵ US Department of State, Country Report on Human Rights Practices 2007, 11 maart 2008.

¹⁵⁶ US Department of State, Country Report on Human Rights Practices 2007, 11 maart 2008, Human Rights Watch, Country Summary, Eritrea, januari 2008, Amnesty International Report, Eritrea, 2008 en Home Office, Border & Immigration Agency, Country of Origin Report, Eritrea, 18 februari 2008. Alleen ICRC typeert de situatie in de officiële detentiecentra als redelijk.

3.3.7 Mishandeling en foltering

Het huidige Eritrese Wetboek van Strafrecht (*Eritrean Transitional Penal Code*) verbiedt wrede, onmenselijke en vernederende behandelingen of bestraffingen, alsmede foltering. In de praktijk wordt dit verbod echter niet nageleefd. Eritrea is geen partij bij het Internationale Verdrag tegen Foltering.

Er zijn vele berichten van mishandeling en foltering van gevangenen, met name tijdens verhoren. Het komt voor dat gevangenen eenmalig of herhaaldelijk gedurende lange tijd worden vastgebonden in ongemakkelijke posities of lange tijd worden blootgesteld aan de brandende zon.¹⁵⁷ Ook worden zij soms in eenzame opsluiting worden vastgehouden in kleine ondergrondse strafcellen.¹⁵⁸ Naast fysieke mishandeling wordt melding gemaakt van psychische mishandeling in gevangenissen. Sommige bronnen maken naast systematische mishandeling ook melding van persoonlijke willekeur bij commandanten van detentiecentra. Veiligheidsdiensten mishandelen (soms ernstig) met name deserteurs, dienstplichtontduikers, leden van religieuze minderheden en personen die het land illegaal probeerden te ontvluchten.¹⁵⁹ Er zijn betrouwbare berichten dat verschillende militaire rekruten en leden van religieuze minderheden als gevolg van mishandeling en foltering het leven lieten.¹⁶⁰ Er waren opnieuw berichten van seksueel misbruik van vrouwelijke dienstplichtigen, evenals berichten van verkrachting van vrouwelijke studenten door instructeurs op de Sawa High School.¹⁶¹ Er zijn echter ook berichten dat het seksueel misbruik in het leger zou zijn gedaald door genomen overheidsmaatregelen.¹⁶²

Er is tot op heden geen enkele overheidsfunctionaris aangeklaagd of vervolgd wegens mishandeling of foltering.¹⁶³

¹⁵⁷ Gevangenen worden met hun armen op hun rug gebonden in bomen gehangen. Ook worden gevangenen met hun hoofd naar beneden, voeten en handen aan elkaar gebonden, neergelegd. US Department of State, Country Report on Human Rights Practices 2007, 11 maart 2008.

¹⁵⁸ Human Rights watch, Country Summary 2007 Eritrea, januari 2008.

¹⁵⁹ US Department of State, Country Report on Human Rights Practices 2007, 11 maart 2008. Amnesty International, International Report, Eritrea, 2008.

¹⁶⁰ US Department of State, Country Report on Human Rights Practices 2007, 11 maart 2008) en US Department of State, International Religious Freedom report 2007, Eritrea, 14 september 2007.

¹⁶¹ US Department of State, Country Report on Human Rights Practices 2007, 11 maart 2008.

¹⁶² Volgens berichten zouden de autoriteiten maatregelen hebben genomen om massale dienstplichtontduiking door meisjes tegen te gaan.

¹⁶³ Freedom House, Countries at the Crossroads 2007, Country Report Eritrea.

3.3.8 Verdwijningen

Gemeld wordt dat een groot aantal personen na arrestatie (met name om politieke /veiligheidsredenen) op geheime locaties wordt vastgehouden.¹⁶⁴

3.3.9 Buitengerechtelijke executies en moorden

Er zijn berichten van executies en het gericht schieten op personen die illegaal de grens met Sudan en Ethiopië probeerden over te steken.¹⁶⁵ Politie, leger en veiligheidsdiensten zijn geautoriseerd om dodelijk geweld te gebruiken tegen personen die weerstand bieden of vluchten tijdens zoektochten naar deserteurs en dienstplichtontduikers. Er zijn berichten dat jonge mannen en vrouwen tijdens razzia's zijn gedood. Ook zouden verschillende personen die gedetineerd zijn wegens dienstplichtontduiking of religieuze activiteiten als gevolg van mishandeling door functionarissen van de veiligheidsdienst zijn overleden.¹⁶⁶

3.3.10 Doodstraf

Formeel kent Eritrea de doodstraf, maar in de praktijk wordt deze niet meer uitgesproken.¹⁶⁷

3.4 Positie van specifieke groepen

In deze paragraaf wordt de positie van een aantal specifieke groepen beschreven, achtereenvolgens Ethiopiërs, vrouwen, etnische groepen en minderheden, dienstweigeraars en deserteurs en tot slot homoseksuelen.

¹⁶⁴ US Department of State, Country Report on Human Rights Practices 2007, 11 maart 2008.

¹⁶⁵ Grenswachten zouden orders hebben om gericht te schieten (*shoot-to-kill*). Human Rights Watch, Country Summary 2007, Eritrea, januari 2008 en US Department of State, Country Report on Human Rights Practices 2007, 11 maart 2008.

¹⁶⁶ US Department of State, Country Report on Human Rights Practices 2007, 11 maart 2008.

¹⁶⁷ Ook zijn er geen aanwijzingen dat de doodstraf is uitgesproken binnen het militaire strafrecht. Volgens een bron is de laatste executie in 1989 uitgevoerd. Volgens een update van de Universiteit van Westminster in Londen heeft de laatste executie plaatsgevonden in 1987. Home Office UK, Country of Origin Information Report Eritrea, 22 oktober 2007;

3.4.1 Ethiopiërs

Er verblijven naar schatting 16.000 tot 30.000 Ethiopiërs in Eritrea. Tot het uitbreken van het conflict met Ethiopië in 1998 verbleven ongeveer 100.000 Ethiopiërs in Eritrea. Deze mensen woonden al ten tijde van de Eritrese onafhankelijkheid in 1993 in Eritrea, maar hadden niet geopteerd voor de Eritrese nationaliteit, of waren na de Eritrese onafhankelijkheid naar Eritrea gekomen.

In maart 1999 werd een begin gemaakt met de registratie van Ethiopiërs in Eritrea, in het kader van de algemene registratie van vreemdelingen in Eritrea. Doel was het onderscheid tussen legaal en niet-legaal verblijvende vreemdelingen te kunnen maken. Vanaf dat jaar dienden Ethiopiërs dus een verblijfsvergunning te hebben. Deze verplichting bestaat nog steeds.¹⁶⁸

De in Eritrea wonende Ethiopische staatsburgers bevinden zich in een moeilijke situatie. Zij mogen officieel wel werken (mits in het bezit van een verblijfsvergunning) maar alleen in de private sector. De private sector waarin veel Ethiopiërs werk vonden bestaat echter nauwelijks meer. Bovendien zouden Eritreeërs uit angst voor repercussies terughoudend zijn om Ethiopiërs in dienst te nemen. Ethiopiërs mogen geen eigen bedrijf hebben.

Vele Ethiopiërs zouden over onvoldoende middelen van bestaan beschikken om jaarlijks hun verblijfsvergunning (600 nakfa/US \$ 40) te verlengen en de boetes wegens overtreding daarvan (500 nakfa/US \$ 33) te betalen. Ethiopiërs zonder verblijfsvergunning lopen een groot risico te worden opgepakt en voor onbepaalde tijd in detentie te worden gehouden. In de praktijk zou de detentie kunnen worden afgekocht.

In Eritrea bestaan hier en daar gemengde gevoelens ten opzichte van Ethiopiërs, mede vanwege het grensconflict. Echter, voor zover bekend, is geen sprake van geweldplegingen ten opzichte van Ethiopiërs, noch van de zijde van burgers, noch van de zijde van de autoriteiten. Er is geen telefoonverkeer tussen Eritrea en Ethiopië. Het grensconflict heeft ertoe geleid dat veel families gedwongen uit elkaar zijn gegaan. Brieven van Ethiopiërs in Eritrea aan familie in Ethiopië worden vaak via de diaspora in Europa of de Verenigde Staten doorgestuurd.

In Eritrea zitten ongeveer 140 Ethiopiërs vanwege administratieve overtredingen in detentie. Het gaat hier om bijvoorbeeld het overtreden van de avondklok of een verlopen verblijfsvergunning. Daarnaast zitten ongeveer 20 Ethiopiërs in detentie om veiligheidsredenen. ICRC heeft toegang tot deze gedetineerde Ethiopiërs en bezoekt hen geregeld.¹⁶⁹ Ook bezoekt ICRC een klein aantal opgepakte Ethiopische krijgsgevangenen.

¹⁶⁸ Vanaf de leeftijd van 15 jaar dienen Ethiopiërs in Eritrea over een verblijfsvergunning te beschikken die elk jaar moet worden verlengd.

¹⁶⁹ De Ethiopiërs zijn gedetineerd in reguliere detentiecentra en worden op dezelfde manier behandeld als Eritrese gedetineerden.

Het ICRC verleent bijstand aan naar Ethiopië terugkerende Ethiopiërs. Zo faciliteerde ICRC in 2007 de vrijwillige terugkeer van ongeveer 2.600 Ethiopiërs.¹⁷⁰ Het ICRC organiseert elke drie maanden een konvooi waarmee Ethiopiërs via Mendefera over land naar Ethiopië terugkeren.

De moeilijke leefomstandigheden voor Ethiopiërs gelden naar verluidt ook voor gemengd gehuwden, met name ingeval de man de Ethiopische nationaliteit heeft. Voor nieuwkomers (Ethiopische echtgeno(o)t(e) van een persoon met de Eritrese nationaliteit) zou gelden dat zij, net als andere werkzoekende buitenlanders, eerst over een werkvergunning moeten beschikken alvorens een verblijfsvergunning te kunnen krijgen. In afwachting daarvan zouden zij op basis van een toeristenvisum hooguit een maand in Eritrea mogen verblijven.¹⁷¹

De status van nakomelingen uit gemengde huwelijken kan problematisch zijn, met name als de vader Ethiopisch is. De nationaliteitswetgeving van zowel Eritrea als Ethiopië lijkt hen in principe de mogelijkheid te bieden het staatsburgerschap te verkrijgen, maar in de praktijk wordt dit vaak niet aangevraagd of verleend. Zie ook paragraaf 2.5.1.

Zowel in Ethiopië als in Eritrea verblijven personen die afkomstig zijn uit buurland Eritrea of Ethiopië en die feitelijk stateloos zijn, bijvoorbeeld omdat hen in het ene land (Ethiopië) het staatsburgerschap is ontnomen en zij in het andere land (Eritrea) niet als staatsburger worden erkend.

3.4.2 Vrouwen

Een aantal verworvenheden die mede het gevolg zijn van de rol van vrouwen in de onafhankelijkheidsstrijd is opgenomen in de Eritrese (overgang-)wetgeving. Zo is 30% van de parlamentszetels gereserveerd voor vrouwen, terwijl zowel mannen als vrouwen mogen meedingen naar de resterende zetels. Er zijn drie vrouwelijke ministers (Justitie, Toerisme alsmede Arbeid en Sociale Zaken).¹⁷² Vrouwen zijn juridisch volledig handelingsbekwaam en ook anderszins formeel gelijkgesteld aan mannen. Vrouwen kunnen net als mannen vanaf hun 18e jaar geheel zelfstandig een identiteits- of reisdocument aanvragen en verkrijgen. Net als mannen zijn vrouwen dienstplichtig.¹⁷³ Internationale vrouwendag is in Eritrea een officiële vrije dag.¹⁷⁴

¹⁷⁰ US Department of State, Country Report on Human Rights Practices 2007, 11 maart 2008.

¹⁷¹ Het aantal nieuwkomers uit Ethiopië is overigens zeer klein.

¹⁷² Freedom House, Countries at the Crossroads 2007, Country Report Eritrea.

¹⁷³ Zie paragraaf dienstplicht. Onduidelijk is welke leeftijdsgrens daadwerkelijk wordt gehanteerd. In de praktijk worden vrouwen vermoedelijk meer ingezet bij ondersteunende taken.

¹⁷⁴ Freedom House, Countries at the Crossroads 2007, Country Report Eritrea.

Sinds de onafhankelijkheid probeert de Eritrese overheid de situatie van vrouwen te verbeteren, onder meer met behulp van bepalingen opgenomen in de strafwet. Het probleem is alleen dat de uitvoering van de wet niet afdoende is en dat er weinig controle op de uitvoering aanwezig is. Hierbij spelen traditionele, patriarchale normen en waarden een belangrijke rol. In de praktijk bekleedt de vrouw veelal een ondergeschikte positie en blijft de man bevoordeeld waar het gaat om onderwijs, werk en inkomen, met name op het platteland.¹⁷⁵

Geweld tegen vrouwen

Geweld tegen vrouwen, met name huiselijk geweld, komt veelvuldig voor in Eritrea.¹⁷⁶ Huiselijk geweld is in Eritrea strafbaar maar wordt door vrouwen in veel gevallen niet naar buiten gebracht vanwege sociale druk. De meeste zaken van huiselijk geweld worden binnen de familie of overeenkomstig traditioneel recht opgelost.¹⁷⁷ Er zijn juridische adviseurs, verbonden aan de *National Union of Eritrean Women* (NUEW) die behulpzaam kunnen zijn bij het oplossen van huiselijke problemen door middel van *mediation*. Bij ernstige zaken van huiselijk geweld bestaat de mogelijkheid de rechter in te schakelen. Er zijn gevallen bekend van vrouwen die naar de politie en rechter zijn gestapt, maar dit blijven uitzonderingen.

Verkrachting geldt in Eritrea als een misdrijf; het is echter niet duidelijk of verkrachting binnen het huwelijk strafbaar is.¹⁷⁸ De Eritrese autoriteiten stimuleren verkrachters vaak om met het slachtoffer te trouwen.¹⁷⁹ Het is onduidelijk hoeveel vrouwen slachtoffer worden van seksuele intimidatie en misbruik. Er zijn berichten dat sommige vrouwen tijdens het vervullen van de dienstplicht slachtoffer zijn geworden van seksuele intimidatie. Naar verluidt hebben instructeurs jonge meisjes verkracht in het militaire trainingskamp Sawa.¹⁸⁰ (zie ook 3.3.7)

Scholing van meisjes

Steeds meer meisjes (en jongens) volgen onderwijs. Wel blijft het percentage jongens dat naar school gaat groter dan het percentage meisjes; dit is met name het geval in het middelbaar onderwijs. Dit verschil is in de afgelopen jaren zelfs groter geworden. Bij het verschil in onderwijsparticipatie tussen meisjes en jongens spelen factoren als traditionele opvattingen, de afwezigheid van separate toiletten op scholen en huwelijken van minderjarige meisjes een rol. Bovendien houden

¹⁷⁵ UNHCR Eritrea 'Information on the protection, services and legal recourse available to women who are victims of domestic violence (2005-2006)', (28 februari 2007).

¹⁷⁶ US Department of State, *Country Report on Human Rights Practices 2007*, 11 maart 2008.

¹⁷⁷ US Department of State, *Country Report on Human Rights Practices 2007*, 11 maart 2008.

¹⁷⁸ US Department of State, *Country Report on Human Rights Practices 2007*, 11 maart 2008.

¹⁷⁹ US Department of State, *Country Report on Human Rights Practices 2007*, 11 maart 2008.

¹⁸⁰ US Department of State, *Country Report on Human Rights Practices 2007*, 11 maart 2008.

ouders hun dochters vaak ook thuis om zo te voorkomen dat ze naar Sawa kamp moeten om de dienstplicht te vervullen.

Genitale verminking

Het meest recente onderzoek naar genitale verminking (*female genital mutilation*, ofwel FGM) dateert uit 2002. Volgens dit onderzoek ondergaat naar schatting 89% van alle vrouwen, hetzij als baby, hetzij later in hun jeugd, enigerlei vorm van genitale verminking. In 1995 was dit nog 95%.¹⁸¹ Momenteel wordt een nieuw onderzoek naar de praktijk van FGM uitgevoerd. De verwachting is dat dit onderzoek een verdere daling van FGM zal laten zien. De praktijk van FGM in Eritrea is echter hardnekkig, vooral op het platteland. Er is in Eritrea een lichte verschuiving waar te nemen van FGM type III (zwaarste vorm) naar FGM type I (lichtste vorm).

Genitale verminking komt overal in het land en in vrijwel alle gemeenschappen voor. Alleen de Rashayda gemeenschap zou geen genitale verminking praktiseren. In de laaglanden en daar vooral op het platteland, vindt (re)infibulatie plaats, hetgeen de meest ingrijpende vorm van FGM behelst.¹⁸² Reinfibulatie na een bevalling is gebruikelijk maar wordt langzaam minder. Bij een bevalling in het ziekenhuis moeten vrouwen een verklaring tekenen dat zich niet opnieuw laten besnijden. Probleem is echter dat veel vrouwen uit deze doelgroep niet in het ziekenhuis bevallen. Andere gevallen van reinfibulatie dan na een bevalling zijn niet bekend.

De leeftijd waarop genitale verminking wordt uitgevoerd, is afhankelijk van de etnische groep waartoe men behoort. Meestal ondergaan meisjes van 5 jaar of jonger FGM.

De redenen voor FGM zijn onder meer gebaseerd op traditie en geloof. De maatschappelijke druk om genitale verminking toe te passen, is nog altijd groot, met name in rurale gebieden. In hoeverre ouders hun dochter aan deze druk willen en kunnen onttrekken, hangt af van factoren als opleidingsniveau en de mate van bereidheid tot openstelling voor andere culturen.

De Eritrese autoriteiten voeren een actief beleid om de praktijk van genitale verminking te ontmoedigen, bijvoorbeeld door steun aan voorlichtingsactiviteiten. Ook heeft de Eritrese overheid in maart 2007 een proclamatie tegen vrouwenbesnijdenis bekrachtigd, waardoor FGM strafbaar is geworden.¹⁸³ De proclamatie uit 2007 is een belangrijk (psychologisch) wapen in de campagne tegen FGM. Momenteel wordt de proclamatie in een grootschalige campagne

¹⁸¹ US Department of State, *Country Report on Human Rights Practices 2007*, 11 maart 2008). Cijfers gebaseerd op Demographic and Health Survey 1995 en 2002.

¹⁸² US Department of State, *Country Report on Human Rights Practices 2007*, 11 maart 2008.

¹⁸³ Het betreft hier Proclamation 158/2007 (A proclamation to Abolish Female Circumcision) van 20 maart 2007.

onder de aandacht van de bevolking gebracht. Er zijn enkele gevallen bekend van arrestaties op grond van de proclamatie. In één geval zou een persoon tot twee weken gevangenisstraf zijn veroordeeld.

De Eritrese autoriteiten werken in de strijd tegen FGM niet alleen samen met de Eritrese vrouwenbeweging *National Union of Eritrean Women* en de Eritrese jongerenbeweging *National Union of Eritrean Youth and Students* maar ook met internationale organisaties als UNFPA en UNICEF. Op verschillende administratieve niveaus zijn er anti-FGM comités. Zo zijn er op dorpsniveau in Eritrea in totaal 600 anti-FGM comités actief. Deze comités houden zich bezig met voorlichting, training en bewustwording en sluiten daarbij zoveel mogelijk aan bij traditionele structuren. Een belangrijk onderdeel van de campagne is het bekendheid geven aan de proclamatie tegen FGM.

De vrouwenbeweging *National Union of Eritrean Women* (NUEW) zet zich actief in voor voorlichting aan en bewustwording van vrouwen met betrekking tot genitale verminking. Het uitgebreide netwerk van vrouwencentra van de NUEW speelt een belangrijke rol in de strijd tegen FGM en biedt steun aan vrouwen die zich willen onttrekken aan genitale verminking. De NUEW houdt zich ook bezig met het creëren van bewustwording onder de bevolking. De gesprekken die deze organisatie voert met godsdienstige leiders en leiders van de plaatselijke gemeenschappen zijn volgens de NUEW succesvol.

Er zijn geen gevallen bekend van vrouwen/meisjes of ouders die aan de Eritrese autoriteiten om bescherming tegen genitale verminking hebben gevraagd. Om die reden is evenmin bekend in hoeverre de Eritrese autoriteiten in staat zijn effectief bescherming te bieden tegen genitale verminking.

3.4.3 Etnische groepen en minderheden

Er zijn negen etnische- en taalgroepen in het land. Dit zijn de Tigrinya-sprekenden (vooral christenen) en de aanverwante Tigré-sprekenden (vooral moslims), verder de Saho, de Afar (of Danakil), de Beja, de Bilen, de Kunama, de Baira (of Nara), die elk hun eigen taal spreken, alsmede de Rashayda (Arabisch sprekende islamitische nomaden). De verstandhouding tussen de bevolkingsgroepen is in het algemeen goed. Voor zover bekend zijn er geen gewelddadigheden tussen de verschillende stammen. Er is echter wel sprake van enige dominantie van de Tigrinya.

Ten aanzien van de Kunama, die cultureel als verschillend van de andere etnische groepen worden gezien, zijn er wel berichten die duiden op een kwetsbare positie.¹⁸⁴

De Kunama worden door sommige Eritreeërs beschouwd als onontwikkelde mensen. Zij worden verdacht van collaboratie met Ethiopische troepen tijdens de tijdelijke bezetting van hun woongebied (mei/juni 2000). Volgens de Eritrese autoriteiten zou Ethiopië de Kunama bovendien gebruiken om mijnen te leggen en gewapende overvallen te plegen. Veel van de mannen van deze gemeenschap zijn over de grens gevlucht terwijl hun gezinnen achterbleven. Ongeveer 4000 Kunama verblijven in een kamp in Ethiopië, Shimelba. Deze Kunama zijn na de terugtocht van de Ethiopiërs in 2000 (staakt-het-vuren) met hen meegegaan naar Ethiopië. Zij vrezen voor represailles van de zijde van de Eritrese autoriteiten.

UNHCR ziet voor deze groep hervestiging als enige duurzame oplossing. In 2007 werden 700 Kunama hervestigd in de VS.¹⁸⁵

Er zijn berichten dat de regering land van de Kunama af heeft genomen ten behoeve van andere etnische groepen zonder enige compensatie. Ook zouden de Kunama te lijden hebben van landclaims van teruggekeerde vluchtelingen. Hoewel er sprake is van maatschappelijke discriminatie en marginalisering van de Kunama is er geen bewijs van systematische discriminatie of vervolging door de Eritrese autoriteiten van de Kunama als etnische groep.

3.4.4 Minderjarigen

Kinderen vormen een kwetsbare groep in Eritrea. Vooral voor straatkinderen en kinderen van ontheemden zijn de leefomstandigheden slecht, bijvoorbeeld waar het gaat om kleding, huisvesting en voedsel, mogelijkheden voor onderwijs, geweld en seksueel misbruik. Het aantal straatkinderen is klein maar neemt wel toe.¹⁸⁶

Binnen het ministerie van Arbeid en Welzijn is een speciale afdeling Kinderzaken ingesteld om toezicht te houden op de rechten en het welzijn van kinderen.

Onderwijs

Primair onderwijs is kosteloos en verplicht in de leeftijd van 7 tot 13 jaar. Slechts 43% van de kinderen in de leerplichtige leeftijd volgt echter daadwerkelijk onderwijs. Een reden hiervoor is dat de ouders de schoolspullen, uniformen en de vervoerskosten moeten betalen.¹⁸⁷ Op het platteland verlaten veel kinderen, met name meisjes, al vroeg het onderwijs om thuis of op het land te gaan werken. De

¹⁸⁴ US Department of State, Country Report on Human Rights Practices 2007, Eritrea, 11 maart 2008.

¹⁸⁵ Memo DPV/AM-143/08 d.d. 28 maart 2008.

¹⁸⁶ US Department of State, Country Report on Human Rights Practices 2007, Eritrea, 11 maart 2008.

¹⁸⁷ US Department of Labor, Bureau of International Labor Affairs.

overheid stimuleert op verschillende manieren dat meer meisjes onderwijs gaan volgen. De stimulans bestaat onder meer uit het verstrekken van beurzen en extra voedsel op scholen.

Meerderjarigheid

Volgens het Eritrese burgerlijk recht (de *Transitional Civil Code*) bereikt men op 18-jarige leeftijd meerderjarigheid. Ook kan de formele meerderjarigheid worden bereikt door een huwelijk.

Hoewel officieel het burgerlijk recht geldt, prevaleert in de praktijk het gewoonterecht, vooral in landelijke gebieden. Het gewoonterecht omtrent minder- en meerderjarigheid verschilt per regio en per etnische groep. Zo wordt in bepaalde gemeenschappen een jongen ‘meerderjarig’ als de gemeenschap hem als voldoende volwassen beschouwt, hetgeen tussen de 13 en 20 jaar kan zijn. Vanaf dat moment participeert hij als meerderjarige in die gemeenschap.

Minderjarigen mogen in het huwelijk treden, mits het een vrijwillige overeenkomst is en de voogd toestemming heeft gegeven. In de praktijk komt het voor dat meisjes worden uitgehuwelijkt in de leeftijd vanaf 13 jaar. Met name onder moslims wordt vaak jong getrouwd. In bepaalde etnische groepen, zoals de Nara, is trouwen daarentegen pas toegestaan als de vrouw 18 en de man 20 jaar oud is. Volgens een onderzoek uit 2002 is in Eritrea 28,2 % van de meisjes tussen de 15 en 19 jaar getrouwd.¹⁸⁸

Kinderarbeid

Wat betreft arbeid in loondienst stelt de Eritrese wetgeving dat kinderen onder de 14 jaar niet mogen werken, terwijl in de leeftijd van 14 tot 18 jaar bepaalde beperkingen gelden. Enkele van deze beperkingen zijn dat kinderen van 14 tot 18 jaar slechts mogen werken van zes uur 's ochtends tot zes uur 's avonds, en in dat tijdsbestek maximaal 7 uur. Bovendien is het niet toegestaan dat zij zware dingen tillen, in contact komen met giftige chemicaliën of met gevaarlijke machines werken. In de praktijk wordt de wetgeving echter onvoldoende nageleefd.¹⁸⁹

Weeskinderen

Traditioneel maken minderjarigen in Eritrea deel uit van een uitgebreid familienetwerk, dat de functie heeft van een sociaal vangnet. De lange onafhankelijkheidsstrijd van Eritrea, perioden van droogte en de oorlog met Ethiopië hebben de traditionele familiestructuur onder druk gezet. Het grote aantal wezen is één van de belangrijkste sociale problemen.

In 2007 waren er ongeveer 50.000 weeskinderen in Eritrea.¹⁹⁰

¹⁸⁸ US Department of State, *Country Report on Human Rights Practices 2007*, 11 maart 2008.

¹⁸⁹ US Department of State, *Country Report on Human Rights Practices 2007*, 11 maart 2008.

¹⁹⁰ Home Office UK, *Country of Origin Information Report Eritrea*, 18 februari 2008.

In eerste instantie wordt getracht weeskinderen te herenigen met hun *extended families*. Deze familie wordt door de lokale kantoren van het ministerie van Arbeid en Welzijn opgespoord. Ook is plaatsing bij een andere gastfamilie mogelijk. Indien het kind bij een familie geplaatst wordt, krijgt de ontvangende familie economische steun. De financiële situatie van de families wordt in ogenschouw genomen; arme families krijgen hulp, bijvoorbeeld in de vorm van kleine winkeltjes of vee (kippen, schapen, kamelen). De families krijgen geen contant geld. De ondersteuning per familie bedraagt maximaal 10.000 Nakfa (ongeveer € 500). Op deze manier zijn sinds 2002 ongeveer 40.000 weeskinderen bij families ondergebracht.¹⁹¹

Indien geen familie wordt gevonden dan worden kinderen in groepshuizen geplaatst. Deze groepshuizen worden door tien tot twaalf kinderen bewoond. De huizen zijn geplaatst in woongemeenschappen en zien eruit als gewone woonhuizen. Zij worden geleid door twee ‘moeders’ die een training hebben gekregen van drie maanden. Momenteel zijn er 22 groepshuizen (in totaal 264 weeskinderen) in Eritrea. De kinderen worden in huizen geplaatst in het gebied waar zij vandaan komen. Kinderen in de leeftijdscategorie van 5 tot 18 jaar kunnen in deze groepshuizen verblijven.¹⁹² Kinderen uit deze leeftijdscategorie kunnen in beginsel altijd instromen, al komt dit bij kinderen van 12 tot 18 jaar weinig voor. Zij worden meestal bij familieleden ondergebracht of bij anderen in hun gemeenschap.

Een andere mogelijkheid is adoptie door buitenlandse families. Het aantal adopties is de afgelopen jaren echter beperkt gebleven tot enkele honderden.

Eritrea kent een aantal weeshuizen, zowel van de overheid als privaat. De Eritrese overheid beschouwt weeshuizen echter als een laatste opvangmogelijkheid en heeft de laatste jaren een groot aantal weeshuizen gesloten. Het *Asmara Orphanage Centre* is nog open en verzorgt 278 wezen. In dit weeshuis verblijven kinderen in de leeftijd van 1 tot 18 jaar.¹⁹³ Volgens de Eritrese overheid verbleven in 2005 nog 523 wezen in weeshuizen tegen 1.500 in 2002.¹⁹⁴ Kinderen in weeshuizen worden op een goede wijze verzorgd. Er zijn goede faciliteiten.

¹⁹¹ United Nations, Committee on the Rights of the Child, Consideration of reports submitted by states parties under article 44 of the convention, second and third periodic reports of states parties due in 2006, Eritrea, CRC/C/ERI/3, 23 oktober 2007.

¹⁹² De kinderen die in de groepshuizen verblijven worden voorzien van een beroepsopleiding (*vocational training*) en zij worden eventueel voorbereid op hoger onderwijs.

¹⁹³ Home Office UK, Country of Origin Information Report Eritrea, 18 februari 2008.

¹⁹⁴ United Nations, Committee on the Rights of the Child, Consideration of reports submitted by states parties under article 44 of the convention, second and third periodic reports of states parties due in 2006, Eritrea, CRC/C/ERI/3, 23 oktober 2007.

Ondanks de goede verzorging van weeskinderen, is een aantal van hen betrokken bij prostitutie.¹⁹⁵

UNICEF oordeelt in het algemeen positief over het Eritrese systeem van opvang van weeskinderen. Er is (nog) geen ervaring met de opvang van terugkerende minderjarige asielzoekers.

Kindsoldaten

In principe geldt de nationale dienstplicht (zie ook 3.4.5) voor mensen van 18 jaar en ouder. De Eritrese regering ontkent rekrutering van minderjarigen maar sluit niet uit dat er bij de rekrutering fouten kunnen worden gemaakt als gevolg van een gebrekkige geboorteregistratie.

Alle middelbare scholieren brengen hun 12^e leerjaar (grade) in Sawa door waar zij onder meer een semi-militaire basistraining krijgen. In de regel gaat men na het 12^e leerjaar in dienst, voor zover men niet geselecteerd wordt voor vervolg (beroeps-)onderwijs. Een enkele bron maakt melding van rekrutering van 15- en 16-jarigen. Het zou hierbij met name gaan om moeilijk opvoedbare of ontspoorde jongeren. Verschillende bronnen ontkennen echter dat er sprake zou zijn van actieve rekrutering van minderjarigen of geven aan er geen informatie over te hebben.¹⁹⁶

Er zijn ook berichten dat straatkinderen naar militaire kampen worden gebracht voor vaardigheidstrainingen. Het is echter waarschijnlijk dat dit alleen geldt voor jongeren van 17 jaar en ouder.¹⁹⁷ Een bron in Eritrea meldt dat kinderen vanaf het 9^e leerjaar bij twee keer doubleren in hetzelfde leerjaar naar Sawa worden gestuurd voor training. Volgens een andere bron in Eritrea is er een kamp in Massawa waar kinderen die niet (meer) naar school gaan naar toe worden gestuurd voor training.

3.4.5 Dienstplichtigen

Volgens de *Proclamation on National Service (no. 82/1995)* is elke Eritrese burger in de leeftijd van 18 tot 50 jaar verplicht de nationale dienstplicht te vervullen. Deze nationale dienstplicht bestaat uit twee componenten: de actieve nationale dienstplicht en de reserve militaire dienstplicht. Alle Eritrese burgers in de leeftijd van 18 tot 40 jaar hebben de plicht om de actieve nationale dienstplicht te vervullen. De actieve nationale dienstplicht bestaat formeel uit zes maanden militaire training¹⁹⁸ en 12 maanden actieve militaire dienst en ontwikkelingstaken

¹⁹⁵ US Department of State, *Country Report on Human Rights Practices 2007, Eritrea*, 11 maart 2008.

¹⁹⁶ Zie ook Child Soldiers, *Global Report 2008, Eritrea*.

¹⁹⁷ US Department of State, *Country Reports on Human Rights Practices 2007*, 11 maart 2008.

¹⁹⁸ Er zijn voorzover bekend drie militaire trainingskampen in Eritrea, te weten Sawa, Wia en Kiloma. Volgens een persbericht zou een vierde, Meiter, in aanbouw zijn. Persbericht Gedab News d.d.

binnen de militaire strijdkrachten. De periode van 18 maanden actieve nationale dienstplicht kan wettelijk worden verlengd ingeval van nationale noodtoestand of algehele mobilisatie. Na het voltooien van de actieve nationale dienstplicht blijft men tot de leeftijd van 50 jaar als reservist dienstplichtig.

In de praktijk vervullen dienstplichtigen tijdens hun actieve nationale dienstplicht militaire taken of worden zij ingezet binnen de civiele sector. Zo worden dienstplichtigen ingezet bij werkzaamheden op het platteland, in de bouw en bij publieke werken en ontwikkelingsprojecten van de overheid. Volgens *Human Rights Watch* zijn gevallen bekend van inzet van dienstplichtigen als arbeiders op onroerend goed (persoonlijk eigendom) van Eritrese generaals.¹⁹⁹ Ook worden veel dienstplichtigen ingezet binnen het overheidsapparaat en bij bedrijven van de regeringspartij. Hoog opgeleide personen worden meestal ingezet op ministeries of in andere ambtelijke diensten. Men heeft bij de instroom geen vrije keuze met betrekking tot de vorm van inzet. Deze massale inzet van dienstplichtigen geschiedt in de gehele Eritrese economie.²⁰⁰

De betaling is laag en de werkomstandigheden zijn vaak zwaar.²⁰¹ Het salaris van een dienstplichtige bedraagt de eerste jaren de tegenwaarde van ongeveer 20 euro per maand. Dit is de helft van het wettelijk vastgesteld minimum loon. Dienstplichtigen, ook diegenen die in de civiele sector zijn ingezet, mogen geen mobiele telefoon hebben.

Het is dienstplichtigen verboden het land te verlaten en van beroep te veranderen. Ook kan de plaats van legering dan wel tewerkstelling niet worden veranderd. Een overtreding van de regels op dit vlak kan leiden tot straf (bijvoorbeeld opsluiting in het kamp Wia) zonder dat daar een gerechtelijke procedure aan vooraf is gegaan. Eerst na verkregen toestemming voor het reisdoel mogen dienstplichtigen binnen Eritrea vrij reizen.

Theoretisch is de totale periode van de dienstplicht 18 maanden. In de praktijk dienen de meeste dienstplichtigen echter veel langer dan 18 maanden, sommigen zelfs al meer dan 10 jaar. De Eritrese autoriteiten rechtvaardigen het de facto open einde van de nationale dienstplicht met het grensconflict met Ethiopië. Het komt voor dat dienstplichtigen formeel dienstplichtig blijven maar feitelijk terugkeren naar hun burgerbaan. Zij verdienen dan het salaris van een dienstplichtige.²⁰²

13.07.2007.

¹⁹⁹ Human Rights Watch, World Report 2007 - Eritrea, januari 2007 en Human Rights Watch, Country Summary Eritrea, januari 2008

²⁰⁰ Amnesty International, Report 2007.

²⁰¹ Human Rights Watch, Country Summary Eritrea, januari 2008, Amnesty International, Report 2008, Eritrea en Freedom House, Countries at the Crossroads 2007, Eritrea.

²⁰² US Department of State, Country Reports on Human Rights Practices, 2007, 11 maart 2008. Het

In de vorige verslagperiode gold voor de nationale dienstplicht voor mannen een leeftijdsgrens van 45 jaar en voor vrouwen een leeftijdsgrens van 27 jaar. Volgens verschillende bronnen is deze leeftijdsgrens begin 2008 verhoogd naar 54 jaar voor mannen en 47 jaar voor vrouwen.²⁰³

Vóór de grensoorlog werd men na het voltooien van de middelbare school geacht zich te melden voor de nationale dienstplicht.²⁰⁴ Sinds eind 2003 / begin 2004 dienen alle leerlingen het laatste schooljaar (*12th grade*) in het militaire trainingskamp Sawa dienen te volgen. Dit twaalfde schooljaar bestaat uit een combinatie van regulier onderwijs en militaire training. Hierna gaan de best gekwalificeerde leerlingen door naar het beroepsonderwijs of de technisch hogeschool *Mai Nefhi*.²⁰⁵ Het is mogelijk dat enkele leerlingen na het hoger technisch onderwijs eventueel doorstromen naar de faculteiten van de universiteit die nog open zijn, zoals de medische faculteit. Het is in dat geval toegestaan na het afronden van de universitaire opleiding de nationale dienstplicht te vervullen. Het universitaire diploma wordt naar verluidt pas uitgereikt nadat de betreffende student de nationale dienstplicht heeft vervuld en een bewijs van ontslag uit de dienst kan tonen.²⁰⁶

Dienstplichtigen worden niet meer voor de dienstplicht opgeroepen via de media; leerlingen worden geïnformeerd op school wanneer men zich moet melden en wanneer de bussen klaarstaan. Dienstplichtontduikers worden door middel van *razzia's* opgepakt. Alleen diegenen die in overheidsdienst zijn, kunnen via de werkgever een oproep ontvangen.

De Eritrese autoriteiten houden een registratiesysteem bij van alle dienstplichtigen. Slechts bij het formele ontslag uit de dienst ontvangt de dienstplichtige een bewijs van vervulde dienstplicht in de vorm van een speciale kaart of brief. Bij vrijstelling van dienstplicht, bijvoorbeeld wegens medische ongeschiktheid, ontvangt de dienstplichtige een bewijs van ontheffing. In de praktijk echter wordt dit bewijs van vervulde dienstplicht of ontheffing vaak niet verstrekt of wordt bij documentcontroles een dergelijk bewijs door de (militaire) politie in twijfel getrokken. Iemand die de dienstplicht ongeautoriseerd verlaat, kan dus niet middels documenten aantonen dat hij of zij daadwerkelijk de dienstplicht heeft

salarisverschil tussen de burgerbaan en de national service vloeit direct in de staatskas.

²⁰³ US Department of State, *Country Reports on Human Rights Practices 2007*, 11 maart 2008. In de praktijk zouden vrouwen die zwanger zijn of borstvoeding geven de enige zijn die daadwerkelijk worden ontzien.

Volgens een persbericht van Awate.com zijn bij een *razzia* ook getrouwde vrouwen van 40 en moeders met jonge kinderen opgepakt en naar het militaire kamp Wia gestuurd. Persbericht d.d. 07.08.2007 'Eritrea government rounding up Eritrean mothers', awate.com.

²⁰⁴ Scholieren worden niet persoonlijk opgeroepen.

²⁰⁵ De overige scholieren worden geacht hun nationale dienstplicht te gaan vervullen.

²⁰⁶ Zie ook artikel 14 van de National Service Proclamation (82/1995).

vervuld. Bij gebrek aan de desbetreffende afzwaaibewijzen riskeert men aanhouding en vervolgens het opnieuw doorlopen van de dienstplicht. Er zijn behalve afzwaaibewijzen geen andere documenten waaruit blijkt dat een persoon zijn militaire dienstplicht heeft vervuld.

Na de beëindiging van de dienstplicht kan men opnieuw opgeroepen worden voor het volgen van militaire trainingen en volgens verschillende bronnen kan men zelfs opnieuw worden gerekruteerd, ook als men in het bezit is van een officieel afzwaaibewijs.

Personen die eerder hun dienstplicht in Ethiopië hebben vervuld vallen bij terugkeer in Eritrea opnieuw onder de dienstplicht. Dit geldt ook voor personen die in militaire dienst hebben gezeten in de periode dat het huidige Eritrea nog tot Ethiopië behoorde (vóór 1991). In verband met de waarschijnlijke leeftijd van deze categorie van boven de 35 jaar zal het waarschijnlijk gaan om inzet bij civiele werken en niet onderbrenging bij een militaire unit. Niet bekend is of deze personen tijdens het vervullen van de dienstplicht in Eritrea een negatieve behandeling ondervinden vanwege het feit dat zij eerder in het Ethiopische leger hebben gediend.

Vrijstelling op grond van religieuze of principiële bezwaren is niet mogelijk.²⁰⁷ Ook bestaat er bij gewetensbezwaren geen mogelijkheid voor alternatieve dienstplichtvervulling. Voor zover bekend is het voor iemand die zich wenst te onttrekken aan de dienstplicht niet mogelijk een familielid voor hem/haar dienstplicht te laten vervullen. Sinds november 2006 zijn priesters, seminaristen en andere religieuzen niet meer vrijgesteld van de dienstplicht (zie paragraaf 3.3.3).²⁰⁸

De meeste Jehova's getuigen weigeren dienstplicht op religieuze gronden. Een aantal moslims weigert eveneens dienstplicht.²⁰⁹ Er zouden vijftien Jehova's getuigen wegens dienstweigering vastzitten in het militaire kamp Sawa zonder formele aanklacht of vorm van proces, waarvan een drietal al sinds 1994.²¹⁰ Er zijn berichten dat deze personen slecht worden behandeld (verblijf in containers, mishandeling en foltering). Het Eritrese ministerie van Justitie ontkent dat er Jehova's getuigen gedetineerd worden zonder formele aanklacht of vorm van proces, maar stelt dat enkele Jehova's getuigen en moslims een straf uitzitten vanwege een veroordeling voor dienstplichtontduiking.²¹¹

²⁰⁷ Amnesty International, *Religious Persecution Report 2005*, 7 december 2005.

²⁰⁸ US Department of State, *Country Reports on Human Rights Practices 2007*, 11 maart 2008.

²⁰⁹ Sommige moslims weigeren dienstplicht vanwege het feit dat ook moslimvrouwen de nationale dienstplicht moeten vervullen.

²¹⁰ US Department of State, *Annual Report on International Religious Freedom for 2007, Eritrea*, 14 september 2007.

²¹¹ US Department of State, *Annual Report on International Religious Freedom for 2007, Eritrea*, 14 september 2007.

Artikel 37 van de Wet op de Nationale Dienstplicht (*National Service Proclamation 82/1995*) alsmede de artikelen 296 tot en met 299 van het huidige Wetboek van Strafrecht (*Eritrean Transitional Penal Code*) omvatten sancties voor het ontduiken van de dienstplicht. Bestrafing voor bijvoorbeeld het weigeren dienstplicht te vervullen, het niet melden voor de dienstplicht, opzettelijke provocatie van ongeschiktheid of frauduleuze ontduiking van dienstplicht varieert van zes maanden ('*simple imprisonment*') tot 15 jaar ('*rigorous imprisonment*').

Overeenkomstig artikel 300(1) van het huidige Wetboek van Strafrecht (*Eritrean Transitional Penal Code*) kan voor desertie in vredetijd maximaal vijf jaar gevangenisstraf worden opgelegd. Indien desertie heeft plaatsgevonden tijdens mobilisatie of tijdens oorlog, dan kan overeenkomstig artikel 300 (2) een straf worden opgelegd van 5 jaar gevangenisstraf tot levenslang of, in het uiterste geval, de doodstraf.

Er zijn geen vonnissen bekend die betrekking hebben op dienstplichtontduikers, dienstweigeraars of deserteurs. Bovengenoemde strafmaten en de vraag of de bestrafing in oorlogs- dan wel vredetijd van toepassing is, lijken vooral van theoretisch belang. In de praktijk worden dienstplichtontduikers, dienstweigeraars en deserteurs niet berecht, ook niet door de militaire rechtbank.

In plaats daarvan worden zij zonder dat er een proces heeft plaatsgevonden bestraft. Straffen die worden opgelegd zijn onder meer gedwongen tewerkstelling (in mijnen, bij wegebouw), lijfstraffen²¹² en detentie, gevolgd door basistraining (bij dienstplichtontduikers en dienstweigeraars) en actieve dienst.

Dienstplichtontduikers en dienstweigeraars die worden opgepakt worden in de regel direct naar het militaire kamp in Wia gestuurd. Dit is een locatie in onherbergzaam gebied. De omstandigheden in dit kamp zijn zeer slecht. Dienstplichtontduikers en dienstweigeraars die het land zijn ontvlucht en terugkeren worden eveneens direct naar het militaire kamp in Wia gestuurd.

Sinds 2005 lopen familieleden (ouders, echtgeno(o)t(e)) van personen die de dienstplicht hebben ontdoken het risico te worden opgepakt en gedetineerd, soms voor langere tijd. Slechts tegen betaling van een boete kunnen zij vrijkomen.²¹³ Deze boetes kunnen oplopen tot 50.000 nakfa (ongeveer \$ 3.300). Een groot deel van de 500 familieleden die in december 2006 gearresteerd werden, zit zich echter

²¹² Een veel toegepaste lijfstraf is het langdurig vastbinden van handen en voeten, hetgeen soms leidt tot blijvend letsel.

²¹³ Amnesty International, *Report, Eritrea*, 2008.

nog steeds vast, veelal onder slechte omstandigheden.²¹⁴ Sinds eind 2006 zouden sommige familieleden zijn gedwongen ook zelf vervangende dienstplicht te gaan vervullen in de plaats van het ondergedoken of gevluchte familielid.²¹⁵

Er is geen informatie bekend over de 40 vrouwen die in mei 2006 zijn gearresteerd toen zij bij het presidentiële paleis in Asmara kwamen informeren naar het lot van hun echtgenoten. De echtgenoten waren opgepakt omdat hun kinderen het land hebben verlaten om de dienstplicht te ontduiken.²¹⁶

Geregeld worden georganiseerde invallen en razzia's gehouden om personen die de dienstplicht proberen te ontlopen en deserteurs op te pakken.²¹⁷ De politie doorzoekt huizen, werkplekken en straten; mensen die verdacht worden van dienstplichtontduiking worden naar het politiebureau of een detentiecentrum gebracht, waar hun ID-kaarten worden gecontroleerd. Ook worden wegblokkades opgeworpen op de hoofdwegen. Er zijn berichten dat er door de militaire politie is geschoten op personen die tijdens documentcontroles probeerden te ontsnappen.²¹⁸

De onzekerheid over de duur van de dienstplicht heeft tot grote weerstand geleid onder de bevolking tegen de dienstplicht. Vele dienstplichtigen proberen de dienstplicht te ontlopen door onder te duiken, een vervalste ID-kaart te bemachtigen of te vluchten naar het buitenland.²¹⁹ Ook blijven veel leerlingen zo lang mogelijk in de lagere klassen van de middelbare school zitten en halen zij opzettelijk lage cijfers om zo het vertrek naar Sawa uit te stellen.²²⁰ Veel dienstplichtige meisjes proberen aan de dienstplicht te ontsnappen door tijdens de middelbare schoolperiode te trouwen en kinderen te krijgen.

Sinds de oorlog met Ethiopië hebben duizenden deserteurs en andere Eritreeërs die de dienstplicht wilden ontlopen asiel gezocht in Ethiopië en Sudan.²²¹

²¹⁴ US Department of State, Country Reports on Human Rights Practices 2007, 11 maart 2008.

²¹⁵ Human Rights Watch, Country Summary Eritrea, januari 2008.

²¹⁶ US Department of State, Country Report on Human Rights Practices 2007, 11 maart 2008.

²¹⁷ US Department of State, Country Report on Human Rights Practices 2007, 11 maart 2008.
Human Rights Watch, Country Summary Eritrea, januari 2008. Zie ook persbericht d.d. 28.10.2007 (www.asema-online.com).

²¹⁸ US Department of State, Country Report on Human Rights Practices 2007, 11 maart 2008.

²¹⁹ Amnesty International, "Fear of torture or ill-treatment / incommunicado detention / detention without charge, AFR 64/011/2005", (28 juli 2005).

²²⁰ US Department of State, Country Reports on Human Rights Practices 2007, 11 maart 2008.

²²¹ Amnesty International, "Fear of torture or ill-treatment / incommunicado detention / detention without charge, AFR 64/011/2005", (28 juli 2005) en Human Rights Watch, Country Summary Eritrea, januari 2008.

3.4.6 Homoseksuelen

Op homoseksualiteit rust in Eritrea een groot taboe. Homoseksualiteit is vanuit maatschappelijk oogpunt gezien moreel onaanvaardbaar voor de Eritrese bevolking en wordt dan ook zelden openlijk beleden of gepraktiseerd. Het zou leiden tot uitsluiten uit de gemeenschap, familie, vriendkring, etc. Homoseksuele handelingen voltrekken zich doorgaans achter gesloten deuren en in de privésfeer. Het is mogelijk dat daar waar homoseksuele geaardheid vermoed wordt, betrokkene in een sociaal isolement terecht komt.

Volgens een Amerikaanse bron ondervinden homoseksuelen in Eritrea ernstige maatschappelijke discriminatie.²²²

De Eritrese ‘*Penal Code Proclamation*’ verbiedt in Sectie II (‘*sexual deviations*’), artikel 600 (‘*unnatural carnal offences*’) expliciet het verrichten van seksuele handelingen met iemand van hetzelfde geslacht.²²³ De formele strafmaat voor deze handelingen is 10 dagen tot drie jaar gevangenisstraf.

Volgens een Eritrese bron komt het in de praktijk hoogst zelden tot een juridische vervolging van homoseksuele praktijk en strafoplegging. Zaken die wel tot juridische vervolging leiden worden in strikte beslotenheid afgewikkeld.

Vonnissen worden niet gepubliceerd en besluiten tot strafoplegging en wijze van strafvoltrekking zijn strikt vertrouwelijk.

De enige dezerzijds bekende incidenten van de afgelopen jaren vonden plaats in 2003 en 2004. Een persbericht meldde in november 2003 de arrestatie van zes mannen die homoseksuele handelingen hadden verricht.²²⁴ In oktober 2004 werden volgens berichten drie westerse hotelmedewerkers Eritrea uitgestuurd omdat zij zich bezig hadden gehouden met ‘immorele activiteiten’, die volgens de Eritrese minister van Informatie inbreuk maakten op de Eritrese tradities en cultuur.²²⁵

Voor zover bekend kunnen homoseksuelen geen bescherming krijgen van de overheid tegen discriminatie en eventueel geweld.

²²² US Department of State, *Country Reports on Human Rights Practices 2007*, 11 maart 2008.

²²³ Artikel 600 lid 1 luidt als volgt: “whosoever performs with another person of the same sex an act corresponding to the sexual act, or any other indecent act, is punishable with simple imprisonment”. Volgens artikel 105 is de strafmaat ‘simple imprisonment’ 10 dagen tot 3 jaar gevangenisstraf.

²²⁴ www.mask.org.za. ‘6 men arrested in Asmara’ d.d. 06.11.2003.

²²⁵ Deze activiteiten zouden samenhangen met de homoseksuele geaardheid van betrokkenen. Zie US Department of State, *Country Reports on Human Rights Practices 2005*, 8 maart 2006.

4 Migratie

4.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de situatie van ontheemden en vluchtelingen. Achtereenvolgens komen de opvang van binnenlands ontheemden en vluchtelingenstromen van en naar Eritrea aan de orde, evenals de activiteiten van internationale organisaties in Eritrea, waaronder UNHCR.

4.2 Humanitaire situatie

Ondanks een gebrek aan recente en betrouwbare cijfers over de humanitaire situatie in Eritrea kan worden gesteld dat er sprake is van een zorgelijke situatie. Het niveau van ondervoeding van kinderen is nog steeds hoog. De oogsten van 2006 en 2007 waren relatief goed maar onvoldoende om de gehele bevolking te voeden. Eritrea is zelfs bij een goede oogst voor slechts 50 % tot 60 % zelfvoorzienend. Onduidelijk is hoe de voedselvoorraad over de regio's wordt verdeeld en hoeveel Eritrea aanvullend importeert. Er is sprake van een toegenomen overheidscontrole op de voedselvoorziening. Hiervan getuigt de gedwongen verkoop van oogsten aan de staat en de centrale verdeling van zaden. In 2006 heeft Eritrea grootschalige voedselhulp van de Europese Commissie in beslag genomen, waartegen de internationale gemeenschap tevergeefs heeft geprotesteerd. Sindsdien heeft Eritrea geen voedselhulp meer uit het buitenland ontvangen.

Ondanks een goed regenseizoen is het waterpeil nog steeds laag en is er gebrek aan schoon water. Daarnaast is er met name op het platteland een groot gebrek aan sanitaire voorzieningen.

UNICEF en WHO bieden ondersteuning op het gebied van gezondheidszorg (mazelenvaccinaties en vitamine A-campagnes) en verstrekken therapeutische voeding aan de meest kwetsbare groepen.

4.3 Ontheemden- en vluchtelingenstromen

Binnenlands ontheemden

In 2007 zijn ongeveer 20.000 binnenlands ontheemden in de Gash Barka regio (in het westen van Eritrea) hervestigd. Sindsdien zijn de ontheemdenkampen in de Gash Barka regio gesloten.

In de verslagperiode verbleven in de Debub regio (in het zuiden van Eritrea) 11.000 tot 12.000 binnenlands ontheemden in kampen. UNDP wil deze zo spoedig mogelijk hervestigen.²²⁶ Een aanzienlijk maar onbekend aantal ontheemden verblijft buiten de kampen.²²⁷ De binnenlandse ontheemden in de Debub regio kunnen niet terugkeren naar hun voormalige woongebieden vanwege de vele landmijnen en omdat hun woongebied zich in (omstreden) grensgebied bevindt.

Vluchtelingen

Jaarlijks vluchten naar schatting ongeveer 25.000 Eritreeërs naar het buitenland met name naar Ethiopië (ongeveer 7.000) en Sudan (ongeveer 18.000). Het betreft hier onder meer jonge Eritreeërs die willen ontsnappen aan de (vaak jarenlang durende) dienstplicht. Andere redenen voor vertrek zijn de politieke en economische situatie in Eritrea. De toegenomen spanning aan de grens met Ethiopië zorgde in de verslagperiode mogelijk voor een toename van het aantal Eritreeërs dat het land verliet. Recentelijk vluchtten ook meer vrouwen en kinderen uit Eritrea. Het merendeel van de vluchtelingen verlaat Eritrea op illegale wijze.

De vluchtelingen worden in Sudan opgevangen in één van de twaalf vluchtelingenkampen. In deze kampen bevinden zich in totaal bijna 100.000 vluchtelingen. In de kampen laten de leefomstandigheden te wensen over. Er is een tekort aan schoon drinkwater, voedsel, sanitatie, educatiemogelijkheden, etc. Daarnaast hebben naar schatting 70.000 Eritrese vluchtelingen in Sudan een verblijf buiten de vluchtelingenkampen. Een groot aantal Eritrese vluchtelingen verblijft al tientallen jaren in Sudan. Een onbekend aantal vluchtelingen trekt via Sudan door naar Libië om van daar naar Europa te gaan. Een andere doorreisroute is via Egypte naar bijvoorbeeld Israël.

In maart 2008 is de UNHCR samen met de Sudanese autoriteiten begonnen met een algehele registratie van vluchtelingen in Sudan.²²⁸ Deze actie is met name van belang voor de ongeveer 70.000 Eritrese vluchtelingen in Sudan die in de periode 2002-2004 hun vluchtelingenstatus zijn kwijtgeraakt en sindsdien ernstig beperkt worden in hun basisrechten (toegang tot basisvoorzieningen, werk, vergunningen, etc.).²²⁹ Volgens UNHCR is voor veel Eritrese vluchtelingen terugkeer naar Eritrea geen reële optie. UNHCR pleit dan ook voor lokale integratie in Sudan. In sommige gevallen is hervestiging in het buitenland de enige optie.²³⁰

²²⁶ UN Security Council, Report of the Secretary-General on Ethiopia and Eritrea, S/2007/645, 1 november 2007.

²²⁷ US Department of State, Country Report on Human Rights Practices 2007, 11 maart 2008.

²²⁸ UNHCR briefing note d.d. 04.03.2008.

²²⁹ UNHCR, Global Appeal 2008 -2009. In april 2002 nam UNHCR het besluit om per 31 december 2002 de (prima facie) vluchtelingenstatus van Eritrese vluchtelingen te beëindigen.

²³⁰ Persbericht UNHCR d.d. 22.08.2007.

Een toenemend aantal Eritreeërs vlucht dagelijks naar Ethiopië, in de maand november 2007 waren dat er in totaal ongeveer 600. Naast met name jonge mannen vluchten ook steeds meer meisjes en moeders met kinderen.²³¹ Volgens onbevestigde berichten zouden in de periode september 2007 tot maart 2008 ongeveer 3.000 Eritreeërs zijn gevlucht naar Ethiopië, waaronder 1.300 Eritrese soldaten.²³²

In het vluchtelingenkamp Shimelba in Noord-Ethiopië verblijven bijna 18.000 Eritrese vluchtelingen. Een ander kamp is in aanbouw.²³³ De grootste etnische groepen zijn de Tigrinya en de Kunama. De vluchtelingen zijn voor het merendeel alleenstaande mannen, relatief goed opgeleid en afkomstig uit de steden. De belangrijkste problemen in Shimelba zijn de beschikbaarheid van non-food items, bescherming van vrouwen en alleenstaande minderjarigen, beschikbaarheid van brandstof en adequate gezondheidszorg.

In de verslagperiode heeft UNHCR de hervestiging van ongeveer 700 Kunama naar de Verenigde Staten afgerond. Deze groep was van Eritrea naar Ethiopië gevlucht wegens vermeende intimidatie en vervolging door de Eritrese regering (zie ook 3.4.3, Etnische groepen en minderheden).²³⁴

Terugkerende vluchtelingen

Sinds 2000 zijn ongeveer 230.000 Eritrese vluchtelingen naar Eritrea teruggekeerd.

Vrijwillige terugkeer

In april 2000 sloten de regeringen van Sudan en Eritrea en UNHCR een tripartiete overeenkomst, die het juridische kader vormde van een programma van terugkeer naar en integratie in Eritrea. Sinds 2000 zijn ongeveer 120.000 Eritrese vluchtelingen op vrijwillige basis met behulp van UNHCR vanuit Oost-Sudan naar Eritrea teruggekeerd, zowel vluchtelingen uit de burgeroorlog uit de jaren '70 en '80 als vluchtelingen uit de oorlog met Ethiopië. Er zijn UNHCR geen gevallen bekend waarin de teruggekeerde vluchtelingen vanwege hun vlucht problemen van de zijde van de autoriteiten hebben ondervonden. Het ging hier om mensen die groepsgewijs en vooral vanwege de oorlog waren gevlucht.

ICRC faciliteert vrijwillige repatriëring van Eritreeërs uit Ethiopië. In 2007 keerden onder auspiciën van ICRC 112 Eritreeërs vanuit Ethiopië naar Eritrea terug.²³⁵ Het gaat hier voornamelijk om ouderen die hun laatste dagen in hun

²³¹ Zie ook Eritrean Refugees: Victimized by Sudan, Neglected by UNHCR, Gedab News d.d.03.01.2008 en Eritrean Regime Abducts Thousands of Eritreans from Sudan, Gedab News d.d. 24.12.2007.

²³² Persbericht AFP 'Ethiopia claims 3.000 Eritreans crossed border in six months', van 19 maart 2008.

²³³ UN Security Council, Report of the Secretary-General on Ethiopia and Eritrea, S/2008/40, 23 januari 2008 en persbericht Refugees International, 'Ethiopia-Eritrea: Stalemate Takes Toll on Eritreans and Ethiopians of Eritrean Origin', d.d. 30.05.2008.

²³⁴ UNHCR, 'News stories' (5 juli 2007), www.unhcr.org. Zie ook memo DPV/AM-143/08 d.d. 28 maart 2008.

²³⁵ In dezelfde periode keerden onder auspiciën van ICRC naar schatting bijna 2.600 Ethiopiërs vanuit

geboorteland willen doorbrengen en om minderjarigen die zich op Eritrees grondgebied bevonden.

Gedwongen terugkeer

Daarnaast zijn in de periode 1998 tot 2001 naar schatting 75.000 Eritreeërs en Ethiopiërs van Eritrese afkomst vanuit Ethiopië naar Eritrea uitgezet (lees: gedeporteerd). Volgens de Ethiopische autoriteiten ging het hier om Eritrese burgers, wier verblijf in Ethiopië een veiligheidsrisico vormde.²³⁶

De gedeporteerden ontvingen bij aankomst in Eritrea een geldbedrag van de *Eritrean Relief and Refugees Commission* (ERREC). Zij vonden onderdak bij vrienden of familie of in kampen voor ontheemden. Eritreeërs, die vanuit Ethiopië waren gedeporteerd dienden bij een ERREC kantoor vragenlijsten in te vullen. Deze gegevens zijn onder meer gebruikt om families te herenigen of bezitsverlies in Ethiopië te registreren met het oog op het indienen van schadeclaims bij de Ethiopische autoriteiten. ERREC beschikte aldus over een gedetailleerde database van de uit Ethiopië gerepatrieerde Eritreeërs.²³⁷

Over het algemeen vond repatriëring vanuit Ethiopië op georganiseerde wijze plaats.²³⁸ Volgens onbevestigde berichten vond terugkeer in sommige gevallen ook op ongeorganiseerde wijze plaats; Eritreeërs zouden dan door Ethiopische soldaten de grens over zijn gezet. Bovendien was er niet alleen sprake van (gedwongen) deportatie maar ook van spontane terugkeer van Eritreeërs uit Ethiopië. Het is niet mogelijk met zekerheid te stellen dat ook deze groepen terugkeerders zijn geregistreerd door ERREC.

Repatrianten ontvingen bij aankomst een tijdelijke verblijfsvergunning. Het gaat hier om een door ERREC afgegeven *Identification Card for Eritreans Expelled from Ethiopia* (een zogenoemde *green card*), die formeel zes maanden geldig was. De overgrote meerderheid (95%) werd door de autoriteiten erkend als Eritreeër, en is dan ook in het bezit gesteld van een Eritrees identiteitsbewijs, een zogenaamde *blue card*.

Een kleine minderheid van de uit Ethiopië gedeporteerden is er de afgelopen jaren (nog) niet in geslaagd om hun Eritrese afstamming aan te tonen.

Eritrea terug naar Ethiopië. US Department of State, Country Report on Human Rights Practices 2007, 11 maart 2008.

²³⁶ Voor nadere (achtergrond)informatie wordt verwezen naar het algemeen ambtsbericht Eritrea van maart 2006.

²³⁷ ERREC is als aparte organisatie inmiddels opgeheven. De taken van ERREC zijn nu ondergebracht bij het Eritrese ministerie van Arbeid en Welzijn.

²³⁸ Doorgaans was sprake van samenwerking tussen Ethiopische en Eritrese instanties, alsmede UNHCR of andere internationale organisaties teneinde goede opvang te kunnen bieden aan de gedeporteerde Eritreeërs.

Volgens de Eritrese autoriteiten en andere bronnen zijn in die gevallen waarin de Eritrese afstamming niet kon worden aangetoond, de uit Ethiopië gedeporteerden door de immigratieautoriteiten in het bezit gesteld van een *yellow card*, de verblijfsvergunning voor buitenlanders (zie ook 3.4.1). Deze groep gedeporteerden zou op dezelfde manier behandeld worden als andere in Eritrea verblijvende buitenlanders met een *yellow card*.

Volgens sommige bronnen zou een deel van deze laatste groep slechts beschikken over door ERREC afgegeven documenten (*green card*), die hen identificeert als uit Ethiopië gedeporteerden (maar geen bewijs van Eritrees staatsburgerschap zou zijn). Volgens UNHCR is de status van deze groep gedeporteerden onzeker en lopen zij het risico lastiggevallen en opgepakt te worden. Er zijn gevallen bekend van uit Ethiopië gedeporteerden die in het geheel niet over een identiteitsbewijs beschikken.

Over de groep van 200 Eritreeërs die in 2002 door Malta zijn teruggestuurd naar Eritrea en volgens berichten bij aankomst zijn gearresteerd en gedetineerd (zie algemeen ambtsbericht Eritrea van maart 2006) zijn geen nieuwe feiten bekend. Zij zouden nog steeds onder slechte omstandigheden in verschillende (geheime) detentiecentra in Eritrea worden vastgehouden en van de buitenwereld worden afgeschermd. Hetzelfde geldt voor de 110 in 2004 door Libië naar Eritrea teruggestuurde Eritreeërs.²³⁹

In januari 2008 maakte de Libische regering het voornemen bekend om meer dan een miljoen illegale vreemdelingen afkomstig uit diverse landen uit te zetten.²⁴⁰ Volgens Amnesty International werden medio 2008 ongeveer 700 Eritreeërs in het detentiecentrum Mistarah in Libië vastgehouden en met gedwongen terugkeer bedreigd. Het ging hier met name om jonge mannen die de dienstplicht in Eritrea waren ontvlucht. Zij zouden door hun bewakers (herhaaldelijk) zijn mishandeld. Volgens Amnesty International riskeren zij bij gedwongen terugkeer foltering en detentie voor onbepaalde tijd vanwege ‘landverraad’ en het ontduiken van de dienstplicht. Ondanks herhaalde dreiging van gedwongen terugkeer, is voor zover bekend van deze groep nog geen enkele Eritreeër daadwerkelijk teruggestuurd.²⁴¹ Volgens een persbericht zou de Libische regering in januari 2008 wel een dertigtal bij de Libisch-Sudanese grens opgepakte Eritreeërs direct naar Eritrea hebben teruggestuurd.²⁴²

²³⁹ Amnesty International, UA 319/07, AFR 64/010/2007.

²⁴⁰ Home Office, United Kingdom, Country of Origin Information Report, Eritrea, 18 februari 2008.

²⁴¹ Amnesty International UA 235/07, MDE 19/014/2007 d.d. 04.09.2007 en MDE 19/007/2008 d.d. 11.07.2008.

²⁴² Ooggetuigen zouden een aantal gedeporteerden in Asmara hebben gezien voordat deze naar het militaire kamp Wia zouden zijn overgebracht. Bericht 2008 ‘Libyan authorities deport 30 Eritreans to Asmara’ op www.adoulis.com.

Er waren in de verslagperiode verschillende berichten dat de Sudanese autoriteiten Eritrese vluchtelingen terugstuurden naar Eritrea. Dit zou verband houden met de verbeterde relaties tussen Sudan en Eritrea (zie paragraaf 2.2).²⁴³

Volgens Eritrese oppositiewebsites, Eritrese mensenrechtenorganisaties in het buitenland en bronnen in Asmara werken Sudanese en Eritrese geheime diensten samen om Eritrese vluchtelingen uit verschillende vluchtelingenkampen in Oost-Sudan te deporteren naar Eritrea. Het zou volgens onbevestigde berichten in totaal om 4.000 vluchtelingen gaan die bij terugkeer in Eritrea in verschillende gevangenissen of in één van de militaire trainings- annex strafkampen zouden zijn ondergebracht. Volgens sommige bronnen bevinden zich ongeveer duizend van deze gedeporteerden in het militaire trainings- annex strafkamp Wia ten zuiden van Massawa.²⁴⁴

Ook zouden er door Sudanese autoriteiten in Khartoem geregeld huiszoeken plaatsvinden waarbij gezocht wordt naar illegaal verblijvende vreemdelingen. Amnesty International meldde al eerder dat sinds juli 2007 een groot aantal Eritreeërs (waaronder ook kinderen) in Khartoem en Oost-Sudan is gearresteerd. Velen zouden asielzoeker of erkend vluchteling zijn. Volgens Amnesty International riskeren zij bij gedwongen terugkeer naar Eritrea onmiddellijke arrestatie, foltering en onbeperkte detentie zonder aanklacht of berechting.²⁴⁵

Volgens verschillende bronnen stuurt Egypte Eritrese vluchtelingen daadwerkelijk terug naar Eritrea. Er zijn sterke aanwijzingen dat Egypte in juni 2008 ongeveer 1.200 Eritrese vluchtelingen per vliegtuig heeft teruggestuurd naar Eritrea. Betrokkenen zouden bij aankomst in Massawa zijn overgebracht naar militaire kampen en gevangenissen, waaronder Wia en Meiter.²⁴⁶ Zwangere vrouwen en vrouwen met kinderen zouden vanwege een pardonregeling van de Eritrese overheid inmiddels naar huis hebben kunnen terugkeren.

De teruggestuurde vluchtelingen maken deel uit van een groep van ruim 1.300 vluchtelingen die sinds december 2007 naar Egypte zijn gekomen en in kampen in

²⁴³ Volgens een persbericht van Awate.com van 20 november 2007 zouden 74 Eritreeërs door de Sudanese autoriteiten zijn gedeporteerd naar Eritrea. Volgens een persbericht van GIC d.d. 14.11.2007 zouden de Sudanese autoriteiten van de deelstaat Kassale 86 Eritrese vluchtelingen hebben overgedragen aan de Eritrese autoriteiten.

²⁴⁴ De genoemde deportaties alsmede de vermeende samenwerking tussen Sudanese en Eritrese geheime diensten bij deze deportaties konden echter niet worden bevestigd door onafhankelijke internationale bronnen.

²⁴⁵ Amnesty International, 'Several hundred Ethiopian and Eritrean nationals detained in Sudan and at risk of forcible return', (AFR 54/038/2007).

²⁴⁶ Persbericht OHCHR d.d. 19 juni 2008, Amnesty International, MDE 12/018/2008 d.d. 07.08.2008 en AFR 64/004/2008 d.d. 13.08.2008. Er zouden zes vluchtelingen in Meiter zijn doodgeschoten bij vluchtpogingen.

Zuid-Egypte zijn ondergebracht. De meeste vluchtelingen zeggen Eritrea te zijn ontvlucht om de dienstplicht te ontduiken of vanwege desertie uit het leger of vanwege religieuze vervolging. Volgens Amnesty International lopen de teruggestuurde vluchtelingen die nog steeds in Eritrea in detentie verblijven een groot risico op mishandeling en foltering.²⁴⁷

Begin 2008 waren er berichten van arrestaties van Eritrese vluchtelingen in Israël. Israël voert een intensieve campagne om illegale buitenlanders op te pakken en uit te zetten. Volgens de Israëlische regering zouden alleen illegaal verblijvende vluchtelingen zonder UNHCR documentatie worden opgepakt.²⁴⁸

Volgens Amnesty International werd op 21 oktober 2007 door het Verenigd Koninkrijk een afgewezen Eritrese asielzoekster via Saoedi Arabië gedwongen uitgezet naar Eritrea. Direct na aankomst in Eritrea moest betrokkene zich melden bij de veiligheidsdienst. Volgens Amnesty International is zij enige tijd gedetineerd geweest onder slechte omstandigheden waarbij zij is mishandeld.²⁴⁹

In april 2008 heeft Zweden een Eritreeër gedwongen uitgezet naar Eritrea. De betreffende persoon was in Saudi Arabië geboren uit Eritrese ouders. Hij zou momenteel in Eritrea zijn gedetineerd.²⁵⁰

In mei 2008 heeft Duitsland een tweetal Eritreeërs gedwongen uitgezet naar Eritrea. Beiden waren via Sudan Eritrea ontvlucht. Sinds hun aankomst op het vliegveld van Asmara is niets meer van hen vernomen. Amnesty International denkt dat ze bij aankomst op het vliegveld zijn gedetineerd en vreest voor mishandeling of marteling vanwege dienstplichtontduiking en het vragen van asiel in Duitsland.²⁵¹

In de verslagperiode is een Eritreeër vanwege het bezit van een vals paspoort en illegaal verblijf gedwongen uitgezet uit Dubai (nadat hij eerder in de Filipijnen had verbleven). Hij zou momenteel in Eritrea zijn gedetineerd.

UNHCR is in algemene zin van mening dat asielaanvragen van Eritrese asielzoekers zorgvuldig onderzocht dienen te worden. Daarbij beveelt UNHCR landen aan om af te zien van gedwongen terugkeer van afgewezen asielzoekers en

²⁴⁷ Persbericht Trouw d.d. 14.06.2008, Amnesty International, UA 178/08/AFR 64/003/2008 d.d. 20.06.2008 en AFR 64/004/2008 d.d. 13.08.2008.

²⁴⁸ Persbericht IRIN d.d. 27.02.2008.

²⁴⁹ Amnesty International, UA 319/07, AFR 64/010/2007 d.d. 29.11.2007 en UA 178/08, AFR 64/003/2008 d.d. 20.06.2008.

²⁵⁰ Amnesty International, UA 46/08, EUR 42/001/2008, 21 februari 2008 en AI, EUR 42/004/2008, 22 april 2008.

²⁵¹ Amnesty International, UA 145/08, AFR 64/002/2008, 29 mei 2008.

hen, gelet op de huidige (mensenrechten) situatie in Eritrea, voorlopig bescherming te bieden.²⁵²

Nederland heeft met Ethiopië noch Sudan een aparte T&O (Terug- en Overname) overeenkomst inzake Eritrese vluchtelingen. Wel hebben beide landen de Overeenkomst van Cotonou ondertekend en geratificeerd.²⁵³

4.4 Activiteiten van internationale organisaties

Een aantal VN-organisaties is actief in Eritrea, waaronder OCHA, WHO, WFP, UNDP, UNICEF en UNHCR. Deze organisaties zijn met name actief op het terrein van humanitaire hulpverlening. De VN-organisaties ondervinden echter allerlei beperkingen in hun werkzaamheden en zijn veelal met een beperkte staf aanwezig in Eritrea.

Eritrea wil niet afhankelijk zijn van internationale hulp en toont weinig bereidheid tot samenwerking en dialoog met de internationale gemeenschap. Tekenend hiervoor is de eenzijdige stopzetting en inbeslagname van alle internationale voedselhulp in 2006, beëindiging van het *Consolidated Appeal Process* met OCHA in 2006 en de afwijzing van de samenwerking aan het *Regional Humanitarian Appeal* voor de Hoorn van Afrika dat werd geleid door de speciale gezant van de SGVN, Kjell Magne Bondevik. In juni 2007 liet president Isaias Afewerki de heer Bondevik weten niet over humanitaire problemen te willen praten maar alleen over ontwikkeling.

UNHCR biedt in Eritrea hulp aan ongeveer 5.000, voornamelijk Somalische vluchtelingen verblijvend in kampen maar ondersteunt ook vluchtelingen en, voornamelijk Ethiopische, asielzoekers die in de steden verblijven.²⁵⁴ De hulp concentreert zich op zaken als onderwijs, sanitatie en preventieve maatregelen tegen ondervoeding en seksueel geweld (tegen vrouwen).²⁵⁵

²⁵² UNHCR, Position on forced return of rejected asylum seekers to Eritrea, januari 2004. Deze *position paper* van UNHCR is nog steeds van toepassing.

²⁵³ De overeenkomst (het is geen officieel verdrag) van Cotonou is een partnerschapsovereenkomst tussen de ACS-landen (Staten in Afrika, het Caribisch gebied en de Stille Oceaan) en de EU en haar lidstaten. De overeenkomst gaat onder andere over humanitaire hulpverlening, waaronder hulp aan vluchtelingen. De overeenkomst voorziet ook in de mogelijkheid maatregelen te nemen wanneer een partij een essentieel element van de overeenkomst schendt, zoals de eerbiediging van de mensenrechten. Verder verplicht de overeenkomst van Cotonou de betreffende landen om bij onderhandelingen over een nadere T&O-overeenkomst ook aandacht te besteden aan terugkeer en overname van onderdanen uit derde landen en van staatlozen.

²⁵⁴ UNHCR, Global Report 2006, Eritrea.

²⁵⁵ UNHCR, Global Appeal 2008 – 2009.

ICRC faciliteert de repatriëring van Eritreeërs vanuit Ethiopië naar Eritrea en de repatriëring van Ethiopiërs vanuit Eritrea naar Ethiopië.²⁵⁶ (zie ook 4.2). Daarnaast bezoekt ICRC Ethiopiërs in Eritrese gevangenissen en detentiecentra. ICRC ondersteunt ook de terugkeer en hervestiging van ontheemden door het uitvoeren van activiteiten op het gebied van watervoorziening, huisvesting, gezondheidszorg, landbouw, etc.²⁵⁷

²⁵⁶ ICRC Asmara, (Nieuwsbrief van april 2007 met bijbehorende statistieken).

²⁵⁷ ICRC, Facts & Figures 2007 – Plans for 2008, Eritrea.

Bijlagen

I Landkaart

II **Oppositiebewegingen**²⁵⁸

DMLE (Democratic Movement for the Liberation of Eritrea)

De DMLE is een oppositieve groep onder leiding van Hamid Turkey. Opereert in Sudan, waar de beweging steun tracht te verwerven onder de Eritrese vluchtelingenpopulatie.

DMLEK ((Democratic Movement for the Liberation of Eritrea Kunama)

De DMLEK is een gewapende oppositieve Kunamagroepering onder leiding van Kerneolos Osman. De beweging heeft een basis in Addis Abeba en streeft naar autonomie voor de Kunama etnische groep. De beweging heeft vooral steun van Kunama in de diaspora. De DMLEK is lid van de EDA.

EDP (Eritrean Democratic Party) voorheen EPLF-DP

De Eritrean People's Liberation Front-Democratic Party (EPLF-DP) is in januari 2002 gevormd door PFDJ-dissidenten met als doelstelling 'de instelling van een constitutioneel systeem in overeenstemming met de democratische principes van de geratificeerde Eritrese grondwet'. De G-15 leden die destijds vanwege verblijf in het buitenland niet waren gearresteerd en andere critici van het regeringsbeleid zijn aan deze beweging gelieerd. Een aantal van hen geniet onder meer vanwege hun aandeel in de bevrijdingsstrijd populariteit onder de Eritrese bevolking. Tijdens het eerste partijcongres in februari 2004 werd de naam van de partij gewijzigd in *Eritrean Democratic Party* (EDP). De EDP is vooralsnog alleen actief in het buitenland en heeft haar hoofdkantoor in Khartoem. De EDP wijst gewapend verzet als middel af en wil een nationale dialoog. De EDP is lid van de EDA.

EFDM (Eritrean Federal Democratic Movement)

De EFDM wordt geleid door Beshir Isaac. De EFDM is lid van de EDA.

EDRM (Eritrean Democratic Resistance Movement)

De EDRM(-Gash Setit) is een gewapende oppositieve Kunamagroepering onder leiding van Ismail Nada. De beweging opereert vanuit Ethiopië.

EIJ (Eritrean Islamic Jihad)

²⁵⁸

Gebaseerd op Home Office, *Country of Origin Information Report Eritrea*, februari 2008, verschillende oppositieve websites en persberichten.

Deze groep werd eind jaren '80 opgericht met steun van Sudan. Het is een radicale gewapende islamitische oppositiegroep, sinds 1993 gesplitst in een politieke en militaire vleugel. De leider van de politieke vleugel is Sheik Mohamed Arafa.

EIRM (Eritrean Islamic Reform Movement)

De EIRM is een gewapende islamitische oppositiegroep, die militair actief is. De EIRM zou de militaire vleugel zijn van de EPC.

ELF (Eritrean Liberation Front)

De ELF is de opvolger van de *Eritrean Liberation Movement (ELM)*. Opgericht in 1958 of 1960. deze partij heeft vooral aanhangers onder de Tigre en Arabisch sprekende moslims van de kustgebieden en steden. De partij begon in 1961 een gewapende strijd tegen de Ethiopische overheersing. Interne strijd leidde in de 70'er jaren tot de vorming van de rivaliserende EPLF. De rivaliserende facties vochten in twee burgeroorlogen (1972-1974 en 1980-1981). In de laatste burgeroorlog werd de ELF verslagen en uit Eritrea verdreven. Na 1982 hebben zich opnieuw diverse facties afgesplitst, zoals ELF-CC, ELF-NC, ELF-RC en ELF-UO. Tijdens het tweede congres van de EPLF werd een groot aantal voormalige ELF-leden in de EPLF opgenomen. ELF is lid van de EDA.

ELF-CC (Eritrean Liberation Front-Central Command)

De ELF-CC is in 1982 van de ELF afgesplitst. Het is een marxistisch geïntendeerde partij. In 1987 stapte een groot aantal aanhangers over naar de EPLF.

ELF-NC (Eritrean Liberation Front-National Command)

De ELF-NC is een afsplitsing van de ELF. De leider van de partij is Hassan Ali Assad.

ELF-RC (Eritrean Liberation Front-Revolutionary Council)

De ELF-RC is de belangrijkste afsplitsing van de ELF. De partij werd in de jaren '80 gevormd door voormalige ELF-leden die zich niet hadden aangesloten bij de EPLF. De partijleider is Woldeyesus Ammar. Andere prominente leden zijn dr. Habte Tesfamariam en Ibrahim Mohammed Ali. In juni 2003 splitste een kleine groep zich van de ELF-RC af uit onvrede met de gevoerde koers. De ELF-RC opereert met behulp van een radiostation en een website via welke de huidige regering wordt bekritiseerd. Ze hebben vertegenwoordigers in Ethiopië en Sudan. ELF-RC is lid van de EDA.

EDA (Eritrean Democratic Alliance)

In 2005 vormden elf in het buitenland gevestigde oppositiegroeperingen een alliantie, de *Eritrean Democratic Alliance* (EDA). De deelnemende oppositiegroeperingen waren *Eritrean Liberation Front* (ELF), het *Eritrean Liberation Front-Revolutionary Council* (ELF-RC), de *Eritrean National*

Salvation Front (ENSF), de *Eritrean Democratic Party* (EDP), twee islamitische groeperingen en een aantal kleine regionale belangengroepen.

In februari 2007 viel de alliantie als gevolg van een geschil over het leiderschap uiteen in twee blokken. De ELF-RC, EDP en ENSF vormden een seculier nationalistisch blok. Het andere blok onder leiding van het ELF

vertegenwoordigde meer regionale, religieuze en etnische belangen. Begin 2008 sloten zich opnieuw twee oppositiegroeperingen aan bij de EDA, te weten de Eritrean People's Movement (EPM) en de Islamic Congress Party (ICP).

In mei 2008 kwam de ENA opnieuw bijeen in Addis Abeba om de onderlinge verschillen te overbruggen en een gezamenlijke strategie te bepalen. Als voorzitter werd gekozen Tewolde Gebreselassie.

Verschillende oppositiegroeperingen, zoals de Democratic Movement for the Liberation of Eritrean Kunama, de Red Sea Afar Liberation Movement, EPM en de Jihad-groepen (gesteund door Sudan) hebben een gewapende vleugel en zijn militair actief. De meeste oppositiegroeperingen hebben hun kantoor of militaire basis in Ethiopië of Sudan.

EIJM (Eritrean Islamic Jihad Movement / EISM (Eritrean Islamic Salvation Movement) / ISM (Islamic Salvation Movement)

De EIJM wijzigde haar naam in 1998 in (E)ISM. De beweging wil met geweld de Eritrese regering omverwerpen en vervangen door een islamitisch regime. De beweging heeft haar basis in Sudan en voert gewapende aanvallen uit in West-Eritrea. De secretaris-generaal is Sheik Mohamed Amer.

EPC (Eritrean Popular/People's Congress)

De EPC is een islamitische oppositiebeweging en wordt gesteund door Sudan. De leider is Taher Shengeb. De EPC is lid van de EDA.

EPM (Eritrean Popular/People's Movement)

De EPM is in 2004 opgericht door voormalig EPLF leider Adhanom Gebremariam en voormalig ELF leider Mohammed Ibrahim. De EPM is militair actief. De EPM is lid van de EDA.

Eritrean Islamic Islah Movement

De leider van de Eritrean Islamic Islah Movement is Khelil Amer. De Eritrean Islamic Aslah Movement is lid van de EDA.

Eritrean Islamic Party for Justice and Development (ALKHALAS)

De Eritrean Islamic Party for Justice and Development is lid van de EDA.

Eritrean National/Nahda Party

De leider van de Eritrean National/Nahda Party is Nur Idris. De Eritrean National/Nahda Party is lid van de EDA.

Eritrean National Salvation Front

De leider van het Eritrean National Salvation Front is Abdella Adem. Het Eritrean National Salvation Front is lid van de EDA

Eritrean Popular Democratic Front

De leider van het Eritrean Popular Democratic Front is Tewolde Gebreselassie. Het Eritrean Popular Democratic Front is lid van de EDA.

Islamic Congress Party

De leider van de Islamic Congress Party is Hassen Salman. De Islamic Congress Party is lid van de EDA.

RSADO (Red Sea Afar Democratic Organization)

Deze oppositionele Afar beweging wordt geleid door Ibrahim Haroun. Secretaris-generaal is generaal Amin Ahmmad. De RSADO is lid van de EDA.

III **Lijst van gevangenen en detentiecentra**²⁵⁹

- Aderser (bij Sawa)
Ondergrondse cellen
- Adi Abeto militaire gevangenis (bij Sawa)
Metalen vrachtcontainers worden gebruikt als strafcel
- Adi Keih stadsgevangenis : o.a. dienstplichtontduikers
- Adi Nefase militaire detentiecentrum
- Adi Qaula militaire gevangenis
- Agip (Asmara) : o.a. journalisten
- Alla (Decamhare)
Metalen vrachtcontainers worden gebruikt als strafcel
- Assab militaire gevangenis
- Dahlek Kebir (Dahlak eilanden) : o.m. gedeporteerden uit Malta en Libië
- Eiraeiro (Filfil-Selomuna gebied) : o.m. politieke gevangenen
- Gahteley militair kamp
- Galaalo militair kamp (Rode zee kust)
- Gedem gevangenis (40 km ten zuiden van Massawa)
- Haddis Ma'askar militaire gevangenis
Ondergrondse cellen
- Mai Edaga (Decamhare)
Metalen vrachtcontainers worden gebruikt als strafcel.
- Mai Serwa militair kamp (bij Asmara) : o.m. dienstplichtontduikers
Ondergrondse cellen en metalen vrachtcontainers
- Mai Temenei militaire gevangenis
Ondergrondse cellen
- Meiter militair detentiecentrum
- Sawa militair trainingskamp
- Sembel gevangenis (Asmara) : o.m. politieke gevangenen
- Tehadasso militaire gevangenis
Metalen vrachtcontainers als strafcel
- Tessenei militaire gevangenis/rehabilitatiecentrum
- Tract B militaire gevangenis (Asmara) : o.a. EPLF-veteranen
Ondergrondse cellen en metalen vrachtcontainers
- Tsererat gevangenis (Asmara) : o.a. EPLF-veteranen
Ondergrondse cellen
- Wengel Mermera onderzoekscentrum : o.a. politieke gevangenen en moslims
- Wia detentiecentrum : o.a. dienstplichtontduikers/deserteurs en religieuze minderheden

²⁵⁹

Gebaseerd op Home Office, Country of Origin Information Report Eritrea, februari 2008, oppositionele websites en persberichten. De opsomming is niet limitatief.

IV Documenten²⁶⁰

Identiteitskaart

Een identiteitskaart kan vanaf de leeftijd van 18 jaar worden aangevraagd. Een identiteitskaart dient in persoon te worden aangevraagd (en afgehaald) bij een van de (regionale) kantoren van de Immigratiedienst of bij Eritrese vertegenwoordigingen in het buitenland. Op het platteland zijn er geregeld campagnes met ‘reizende’ immigratiekantoren. Vrouwen kunnen zelfstandig een identiteitskaart aanvragen en afhalen. Betrokkene dient voor het verkrijgen van een identiteitskaart een geboorteakte te overleggen. Bij het ontbreken hiervan kan eventueel worden volstaan met drie Eritrese getuigen van boven de 40 jaar en/of andere ondersteunende documenten. De documenten worden door het ministerie van Immigratie en Nationaliteit geverifieerd. Ook dient een bewijs van residentie te worden overlegd, een goedkeurende verklaring van de Zoba alsmede kopieën van de identiteitskaarten van de ouders.

Paspoort

Een paspoort dient in persoon te worden aangevraagd (en afgehaald) bij de Centrale Immigratiedienst in Asmara of bij de Eritrese Ambassades in het buitenland. Ook vrouwen kunnen zelfstandig een paspoort aanvragen en afhalen.²⁶¹ Betrokkenen dienen voor het verkrijgen van een paspoort een geldige identiteitskaart te overleggen. Voor minderjarigen dient een ouder of voogd op te treden en moet een geboorteakte van het desbetreffende kind worden overgelegd. Eritrea kent geen noodpaspoorten.

Laissez passer

Voor de aanvraag van een laissez passer gelden dezelfde procedures als voor een paspoort.

Geboorteakte

Een geboorteakte dient te worden aangevraagd bij de regionale administratiekantoren.

Een geboorteakte kan ook door middel van een machtiging worden verkregen.²⁶²

²⁶⁰ Deze bijlage is gebaseerd op informatie afkomstig van ambassade Asmara en het Eritrese ministerie van Immigratie en Nationaliteit.

²⁶¹ Daarnaast kunnen aan andere categorieën van personen paspoorten worden verstrekt, daar waar de Eritrese autoriteiten dat wenselijk achten, bijvoorbeeld aan Somaliërs, Sudanese, vluchtelingen, statelozen.

²⁶² Voor Eritreeërs woonachtig in het buitenland kan een gemachtigde optreden. De machtiging dient te worden opgemaakt door tussenkomst van een Eritrese ambassade in het buitenland. De Eritrese ambassades verlenen echter alleen diensten indien betrokkene aan de 2% belasting eis hebben voldaan. Voor personen woonachtig in Eritrea is verschijning in persoon noodzakelijk.

Betrokkene dient voor het verkrijgen van een geboorteakte het familie registratieboek (*family registration book*), waarin de geboorte is ingeschreven, te overleggen. Indien de betreffende geboorte niet in een familie registratieboek is ingeschreven, kan via een rechterlijke uitspraak (op basis van drie getuigen) een geboortebewijs worden opgesteld.²⁶³ Vervolgens kan op basis van het geboortebewijs een geboorteakte worden afgegeven.

Huwelijksakte

Een huwelijksakte dient te worden aangevraagd bij de gemeentelijke administratie. Een huwelijksakte kan ook door middel van een machtiging worden verkregen. Betrokkene dient voor het verkrijgen van een huwelijksakte een huwelijksbewijs van de Zoba, van de kerkelijke inzegening of van de islamitische huwelijksvoltrekking te overleggen. De afgifte van huwelijksakten kent geen tijdsbeperking.

²⁶³

Deze getuigenverklaringen kunnen eenvoudig worden verkregen. De rechter toest niet inhoudelijk maar beoordeelt alleen of er drie gelijklopende verklaringen zijn. Het komt vaak voor dat getuigen worden betaald om de gewenste verklaringen af te leggen.

V Literatuurlijst

Amnesty International: Eritrea, 'You have no right to ask' – Government resists scrutiny on human rights, AFR 64/003/2004, (mei 2004);

Amnesty International: Fear of torture or ill-treatment/incommunicado detention/detention without charge, AFR 64/011/2005, (28 juli 2005);

Amnesty International: Religious Persecution Report, AFR/64/0133/2005, (7 december 2005);

Amnesty International, Report 2008, Eritrea;

Amnesty International, Urgent Actions 2007/2008;

Brief d.d. 7 juni 2007 van de Minister van Buitenlandse Zaken en de Minister voor Ontwikkelingssamenwerking aan de Voorzitter van de Tweede Kamer inzake de reis van de mensenrechtenambassadeur naar Eritrea van 25-28 april 2007;

Coalition to Stop the Use of Child Soldiers, Child Soldiers Global Report 2008, Eritrea;

CIA: The World Factbook - Eritrea;

Committee to Protect Journalists, Attacks on the Press in 2007, Eritrea;

Economist Intelligence Unit, Country Reports, Eritrea;

Economist Intelligence Unit, Country Profile 2008, Eritrea;

Freedom House: Countries at the crossroads 2007;

Freedom House, Freedom in the World, Eritrea (2008);

Freedom House, The Worst of the Worst, The World's most repressive societies 2008, Eritrea;

Human Rights Watch: World Report 2007 (januari 2007);

Human Rights Watch, Country Summary, Eritrea, januari 2008;

ICRC, Facts and Figures 2007 – Plans for 2008, Eritrea;

International Crisis Group, Ethiopia and Eritrea: Stopping the Slide to War, Africa Report no. 48, 5 november 2007;

International Crisis Group, Beyond the Fragile Peace between Ethiopia and Eritrea: Averting New War, Africa Report no. 141, 17 juni 2008;

Immigration and Refugee Board of Canada (Eritrea), Responses to Information Requests, 28 februari 2007;

Reporters without Borders, Annual Report 2008, Eritrea;

Schweizerische Flüchtlingshilfe, (28 maart 2007);

State of World's Minorities 2008, Eritrea;

Stichting Open Doors;

UNDP: Human Development Report 2006;

UNHCR: UNHCR position on return of rejected asylum seekers to Eritrea, (januari 2004);

UNHCR: Persbericht en News Stories 2007/2008;

UNHCR, Global Appeal 2008-2009;

UNICEF: Eritrea donor actualisering per 2 mei 2007;

UNICEF: Persberichten;

UNMEE: MACC monthly, (juli 2007);

UN Security Council, Report of the Secretary-General on Ethiopia and Eritrea, S/2007/645, 1 november 2007;

UN Security Council, Report of the Secretary-General on Ethiopia and Eritrea, S/2008/40, 23 januari 2008;

UN Security Council, Resolution 1798 (2008), S/RES/1798 (2008);

UN Security Council, Statement by the President of the Security Council, S/PRST/2008/7, 15 februari 2008;

UN Security Council, Letter dated 1 february 2008 from the Secretary-General addressed to the President of the Security Council, S/2008/66, 1 februari 2008;

UN Security Council, Special Report of the Secretary-General on the United Nations Mission in Ethiopia and Eritrea, S/2008/145, 3 maart 2008;

UN Security Council, Special Report of the Secretary-General on the United Nations Mission in Ethiopia and Eritrea, S/2008/226, 7 april 2008;

UN, CRC, Committee on the Rights of the Child, Consideration of reports submitted by States parties under article 44 of the convention, Second and third periodic reports of States parties due in 2006, Eritrea, CRC/C/ERI/3, 23 oktober 2007;

United Kingdom, Home Office, Country of Origin Information Report (september 2007, februari en mei 2008);

US Department of State, Country Reports on Human Practices 2007, Eritrea, 6 maart 2007;

US Department of State, Country Reports on Human Practices 2007, Eritrea, 11 maart 2008;

US Department of State, International Religious Freedom Report 2007, Eritrea, 14 september 2007;

US Commission on International Religious Freedom, Annual Report, Eritrea, mei 2008;

Verschillende nieuwsberichten uit: AFP, AP, IRIN, Reuters, BBC News, UNICEF, NRC, Reliefweb, Compass Direct, Time Magazine, Reporters without borders, Sudan Tribune, Gedab News;

Young, Armed Groups Along Sudan's Eastern Frontier: An Overview and Analysis, november 2007.

Websites:

- www.afrol.com
- www.amnesty.org
- www.awate.com
- www.bbc.co.uk
- www.bbc.com
- www.chathamhouse.org

- www.cpi.org
- www.ehrea.org
- www.eiu.com
- www.ethnologue.com
- www.freedomhouse.org
- www.globalinsight.com
- www.hrw.org
- www.iht.com
- www.icrc.org
- www.irinnews.org
- www.mask.org.za
- www.refugeesinternational.org
- www.reliefweb.int
- www.rsf.org
- www.state.gov
- www.ukblackout.com
- www.unmee.org
- www.travel.stat.gov
- www.undp.org
- www.unhcr.org
- www.uscirf.gov
- www.worldnewsconnection.com